

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျား၊ မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) လေ့လာခြင်း

၁။ နိဒါန်း

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေလျာထားငွေ)သည် လူမှုရေးအရ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း များအတွက် အင်အားကြီးမားသော မောင်းနှင်အား တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဘတ်ဂျက် ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတွင်းရှိ အရင်းအမြစ်များကို ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ လိုအဆန္ဒများ ပြည့်မှီစေရန်အလို့ငှာ ခွဲဝေ သတ်မှတ်ပေးရန်နှင့် မိမိနိုင်ငံကိုလည်း ရေရှည်တည်တံ့၍ သာတူညီမျှရှိသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ရောက်ရှိအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက်

အဓိက သတင်းအချက်အလက်များ

ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်းသည် လူမှုရေးအရ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် မညီမျှမှုများကိုဖြေရှင်းရာတွင် အင်အား ကြီးမားသော လက်နက် တစ်ခုဖြစ်သည်။

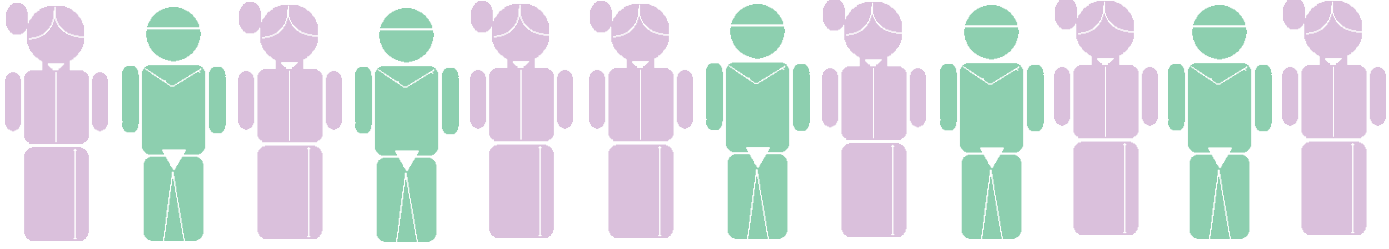
ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်းဖြင့် မူဝါဒ ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုများနှင့် အမျိုးသမီး အခွင့်အရေး ဦးစားပေးမှုများ ထင်ဟပ်နေပြီး အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းပေးမည့် လုပ်ငန်းများ ပေါ်ထွက်လာမည်ဟူသော အာမခံချက် ရှိသည်။

ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်းဟုဆိုရာတွင် စုစုပေါင်း ဘတ်ဂျက်ပမာဏ တိုးလာမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးမည့်၊ ကျား/မ ရေးရာမညီမျှမှုများကို လျော့ချပေးမည့် အချို့သောကဏ္ဍများရှိ အသုံး စရိတ်များ တိုးလာခြင်းဖြစ်သည်။

ကောင်းမွန်သော ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက်တစ်ခု ရေးဆွဲရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူမှုကို လက်ကိုင်ပြုထားပြီး နိုင်ငံသားများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်ခွင့်ကို အားပေးထားသည့် အခွင့်အရေးအခြေပြု မူဘောင်သည် ပင်မသော့ချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

အုပ်ချုပ်သူ အစိုးရ လက်ဝယ်တွင်ရှိသော ကိရိယာ တန်ဆာပလာ တစ်ခုဖြစ်သည်။

ဘတ်ဂျက်သည် နိုင်ငံရေးအရ အမြဲတစေ ဘက်လိုက်မှုမရှိဘဲ မျှတနေသည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ဘတ်ဂျက်တစ်ခုတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲမည့် အကြောင်းအရာများကို ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေချမှတ်သူများ၊ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံနှင့် အစဉ်အဆက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်လာခဲ့သော သမိုင်းကြောင်းတို့မှ များစွာ ပုံဖော်လွှမ်းမိုးနေသည်။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့တွင် ရှိသော လိုအပ်ချက် မတူညီမှုများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားထားခြင်း မရှိသော

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဘတ်ဂျက်ကို “ကျား/မရေးရာ အမြင်မရှိသော” ဘတ်ဂျက်ဟု ဆိုနိုင်ပြီး ယင်းက ဘဏ္ဍာငွေအား ဘက်လိုက်စွာ ခွဲဝေခြင်း၊ အများအားဖြင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ၊ စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့တွင် အမျိုးသားများနှင့် ၎င်းတို့ ဦးဆောင်သော အဖွဲ့များကို ဦးစားပေးခြင်း စသည်တို့ အားဖြင့် မညီမျှမှု များကို အခွန်ရှည်စေသည်။

နိုင်ငံသား အားလုံး၏ လိုအပ်ချက်များ၊ အများအားဖြင့် အပစ်ပယ် ခံထားရသော အမျိုးသမီးများ၏ အသံများကိုပါ ထင်ဟပ်နေသော အများ ပူးပေါင်းပါဝင် ရေးဆွဲထားသည့် ဘတ်ဂျက်ကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ကျား/မရေးရာ မညီမျှမှုများကို လျော့ချပေးနိုင်မည့် မူဝါဒများနှင့် သုံးစွဲမှုများ ရှိနေစေနိုင်သည်။ ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲခြင်းသည် နိုင်ငံတော်အစိုးရကို ဗဟိုပြုကာ ဝန်ကြီးဌာနအဆင့်တွင် ဝန်ကြီးဌာနအားလုံး ပါဝင်လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

အများ ပူးပေါင်းပါဝင်၍ ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ရသုံးမှန်းခြေရေးဆွဲရာတွင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရာ၌ အဆိုပါ အလေ့အကျင့်ကောင်းများကို ဗဟိုချက်ထား ကျင့်သုံးကာ အချို့သောသူများ၊ အထူးသဖြင့်အမျိုးသမီးများအား ပစ်ပယ်ထားသည့် အမြစ်တွယ်နေသော ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံဆိုင်ရာ အင်အားများကို စိန်ခေါ်တွန်းလှန် ရပါမည်။

ပေကျင်းလုပ်ငန်းလမ်းညွှန် (Beijing Platform for Action) နှင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြား ဖိနှိပ်မှုများ အားလုံး ပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CEDAW) တို့ကဲ့သို့သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများသည် ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ¹ - ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် နိုင်ငံအလိုက် သီးခြားလုပ်ငန်းများ ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် အတွက် ပုံဖော်ပေးနေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရသုံးမှန်းခြေ ဘဏ္ဍာငွေ ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ၌ အမျိုးသားများကသာ အများဆုံး ဦးဆောင်နေပြီး အမျိုးသမီး အနည်းငယ်သာ ပါဝင်မှုရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ လတ်တလောနှင့် ရေရှည် လိုအပ်ချက်များကို ဦးတည်၍ ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေခြင်းမှာ နည်းပါးနေသေးသည်။²

ဤသုတေသနကို ActionAid, CARE, အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ ကွန်ရက် (WON) နှင့် Oxfam တို့မှပူးပေါင်းပြုစု ထားပါသည်။ ဤသုတေသန အစီရင်ခံစာသည် သုတေသနအဖွဲ့၏ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး (၆) ခု (ဧရာဝတီ၊ ကချင်၊ ကယား၊ မကွေး၊ မွန်နှင့် ရန်ကုန်) တွင် တစ်ဦးချင်းမေးမြန်းခြင်း (၅၃) ခု၊ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲ (၁၃) ခုတို့ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော အကြီးစားလေ့လာဆန်းစစ်မှု တစ်ခုအပေါ်တွင် အခြေခံထားပါသည်။

လေ့လာဆန်းစစ်မှု၏ အဖြေများအရ မညီမျှမှုများကို

လျော့ချနိုင်ရေးနှင့် နိုင်ငံတော်၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး ပန်းတိုင်များအပေါ် အပြုသဘောဆောင်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရရှိရေးအတွက် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်းကို လက်ခံကျင့်သုံးရန် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် မည်မျှ အရေးကြီးနေသည် ဆိုသည်ကို ဖော်ညွှန်းနေပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရန်မှာ (ဘဏ္ဍာအခွန် ကောက်ခံခြင်းနှင့် သုံးစွဲခြင်းအပါအဝင်) ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်နေသည့် နည်းလမ်းများ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသော၊ တာဝန်ခံမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိသော စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို အားပေးသည့် ပြည်သူများ ပိုမိုပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲသင့်သည်။ အထူးသဖြင့် မူဝါဒတွင် ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုကို အခြေခံထားသည့် ဘတ်ဂျက်နှင့် ယင်းအား အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအား စီးပွားရေးအရ သာယာဝပြောမှုဆီသို့ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် မောင်းနှင်နိုင်ရန်နှင့် ဒီမိုကရေစီဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များ ခိုင်မာစေရန် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေမည် ဖြစ်သည်။

၂။ ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်းဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်း (GRB) ဆိုသည်မှာ ဘတ်ဂျက်စက်ဝန်းရှိ အဆင့်အားလုံးတွင် ကျား/မရေးရာ ရှုထောင့်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ရန် ပုံဖော်ထားသည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဘတ်ဂျက်များသည် မူဝါဒဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း ရှိမရှိ သေချာစေနိုင်သော အင်အားကြီးမားသည့် လက်နက်ကိရိယာ တစ်ခုဖြစ်ပြီး ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်းသည်လည်း မူဝါဒဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များကို သိမှတ်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ မူဝါဒဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များ နှင့်ပတ်သက်၍ ငွေကြေးမှ စကားပြောနိုင်သည်ဟု ဆိုစမှတ်ရှိကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ - ငွေကြေး သုံးစွဲမှုအား တိတိကျကျခွဲဝေ သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိပါက ပြုပြင် ပြောင်းလဲထားသော မူဝါဒများသည်လည်း လက်တွေ့ အကောင်အထည်ပေါ်လာမည် မဟုတ်ပေ။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း GRB သည်

- ကြိမ်ဖန်များစွာ ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်ပေါ်နေသော လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ များစွာမှ ဖန်တီးထားသည့် မညီမျှမှုများကို ဆန်းစစ်နိုင်ရေးနှင့် အဆိုပါ

- မညီမျှမှုများကို လျော့ချပေးနိုင်မည့် မူဝါဒများနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ဘဏ္ဍာငွေ လျာထားမှုများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရေးအတွက် ကျား/မရေးရာ အမြင်ရှိသော စာရင်းစစ်ခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရန်။
- မညီမျှမှုများကို လျော့ချရာတွင် လက်ရှိ ရသုံးမှန်းခြေဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာအခွန် ကောက်ခံခြင်းနှင့် သုံးစွဲသည့် နည်းလမ်းတို့၏ “အပြုသဘော” နှင့် “အနုတ်သဘော” ဆောင်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လေ့လာ ဆန်းစစ်ရန်နှင့် ကြီးလေး၍ မမျှတစွာ ထမ်းဆောင်နေရသော ဝင်ငွေမရရှိသည့် အမျိုးသမီးတို့၏ လုပ်ငန်း တာဝန်များအပေါ် ယင်းတို့၏ သက်ရောက်မှုများကို အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်ရန်။
- လုပ်ငန်းစဉ်တလျှောက် ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှု ဖော်ဆောင်ရေးကို ကတိကဝတ် အခိုင်အမာထားနိုင်ရန်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲထားပါက မည်သည့်အရာများကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်နည်း။

ကျား/မရေးရာ မညီမျှမှုများလျော့ချရေး - အမျိုးသမီးများနှင့် သူတို့၏မိသားစုများအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်း စေသော ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုရေး အကာအကွယ် တို့ကဲ့သို့သော အဓိက ဝန်ဆောင်မှုများတွင် ဘဏ္ဍာငွေ ဦးစားပေးသုံးစွဲရန် ပံ့ပိုးကူညီပေးခြင်းနှင့်၊ ကျား/မရေးရာ မညီမျှမှုများကို ဦးတည်ဖြေရှင်း ပေးနိုင်ရန်အထူး ရည်ရွယ်ထားသည့် NSPAW နှင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုမှ တားဆီးကာကွယ် နိုင်မည့် ဥပဒေတို့ကဲ့သို့သော မူဝါဒများနှင့်ပတ်သက်၍ သတ်သတ်မှတ်မှတ် မြှုပ်နှံသုံးစွဲစေခြင်းဖြင့် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသောဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်းသည် မညီမျှမှုများနှင့် ဒုက္ခများကို လျော့ချရာတွင် ကူညီ ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ပြည်သူတို့၏ လိုအပ်ချက်များအလိုက် အလေးပေးမည့်ဘတ်ဂျက် - ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် စီမံအုပ်ချုပ်ရေး၌ အမျိုးသမီးပါဝင်မှု များလာခြင်းကြောင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် အမျိုးသမီးများ၏ ဦးစားပေး လိုအပ်မှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များအပေါ် ပိုမိုအလေးပေး လုပ်ကိုင်လာနိုင်ကြောင်း အထောက်အထားများ တွေ့ရှိထားပါသည်။⁷ ဘတ်ဂျက်ကို နိုင်ငံသားများ၏ လိုအပ်ချက်အလိုက် ရေးဆွဲထားသောအခါမျိုးတွင် နိုင်ငံတော်အရင်းအမြစ်များ ခွဲဝေသုံးစွဲမှု မှာလည်း သာတူညီမျှဖြစ်ရုံမျှမကဘဲ ပို၍ထိရောက်အကျိုးရှိလာနိုင်ပါသည်။

ဝင်ငွေမရသော အလုပ်များအားအသိအမှတ်ပြုခြင်း - ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်းဖြင့် အိမ်နှင့် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်း အတွင်းရှိ ဝင်ငွေမရသော အလုပ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ရန် ကူညီပေးနိုင်သည်။ အဆိုပါ အလုပ်အများစုကို အမျိုးသမီးများသာ လုပ်လေ့ရှိသည်။ သို့သော် အများအားဖြင့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာမရှိဘဲ တန်ဖိုးထားမှုလည်း နည်းပါးသည်။ ထိုအချက်များက အမျိုးသမီးများ၏ ဝင်ငွေမရသော အိမ်မှုကိစ္စများကို တာဝန်ယူရခြင်းကို ဖြည့်ဆည်းမှု နည်းစေခြင်း

- ရသုံးမှန်းခြေရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ် တလျှောက်ရှိ အဆင့်အားလုံးတွင် ကျား/မရေးရာ အသိအမြင်များ ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းနိုင်ရေးအတွက် မူဝါဒများ ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ကျား/မရေးရာ နှင့်ပတ်သက်သော အသိအမြင် တိုးစေရန်။
- မိမိတို့ဘဝအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိနိုင်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်နိုင်သည့် အလေ့အထများကို ပြုစုပျိုးထောင်ပေးမည့် တာဝန်ခံမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များအား အားပေးမြှင့်တင် သွားရန် နှင့်
- ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှု ရှိစေရေးအတွက် ဘဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲခြင်းနှင့် ဝင်ငွေ စုဆောင်းခြင်းတို့ကို ပြောင်းလဲ လုပ်ဆောင်သွားရန်နှင့် ယင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ထိရောက်အကျိုးရှိမှုကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရန်/ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။

(သို့မဟုတ်) အမျိုးသမီးများ၏ အိမ်ထောင်စုအတွင်းနှင့် အိမ်ပြင်ပ တာဝန်ဝတ္တရားများ ပို၍ တိုးလာစေသော ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဥပမာဆိုရသော် အများပြည်သူနှင့် ဆိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ရန်ပုံငွေ ဖြတ်တောက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အခြေခံ အဆောက်အဦးများကို အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီသော ပုံစံဒီဇိုင်း ရေးဆွဲထားခြင်း။ ယင်းတို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများတွင် အချိန်ရှားပါးစေပြီး စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးတို့တွင် ပါဝင်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများ လျော့နည်း သွားစေသည်။ အကယ်၍ ဝင်ငွေမရသော အလုပ်များကိုသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည် ဆိုပါက အစိုးရအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများထံမှ လူမှုရေး တာဝန်လွှဲပြောင်းခြင်းကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်ပံ့ပိုးမှုကို အသိအမှတ်ပြု နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော လွှဲပြောင်းမှုမျိုးသည် အမျိုးသမီးများ သာမက ၎င်းတို့မိသားစု အတွက်ပါ အကျိုးရှိစေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် အမျိုးသမီးများ ဝင်ငွေတိုးလာသောအခါ အိမ်ထောင်ဖက် အမျိုးသားများ ထက်စာလျှင် ဝင်ငွေ၏ အစိတ်အပိုင်း အတော်များများကို သားသမီးများ၏ လိုအပ်သော ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် (ဥပမာ အစားအစာနှင့် ကျန်းမာရေး) ပိုမိုအသုံးချတတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဘတ်ဂျက်ပိုင်းတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ပိုရှိစေခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ယဲယဲဝင်ဝင် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိစေခြင်း - မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘတ်ဂျက်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့မှာ အလွန်အားနည်းလျက် ရှိပါသည်။ အစိုးရအသစ် အနေဖြင့် ကဏ္ဍအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ ပွင့်လင်း မြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့ကို တိုးတက် ကောင်းမွန်စေရန် ကြိုးပမ်းမှုများလုပ်ဆောင်ရဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျား/မရေးရာ အလေးပေးမှုရှိသော ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲခြင်းအားဖြင့် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး တို့အား မိမိနိုင်ငံ အုပ်ချုပ်စီမံမှုတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်နိုင်သည်။ ယင်းသည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီ၏ သတင်းအချက်အလက်များကို လက်လှမ်းမှီကာ ထိရောက်သော ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ ယေဘုယျ ကြွယ်ဝမှုအတွက် ပြည်သူများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပါဝင်နိုင်ခြင်းများကို ကူညီပေးသည်။⁸

၃။ ကျား/မရေးရာအလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်း မည်သည့်အတွက်ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အရေးကြီးရပါသနည်း။

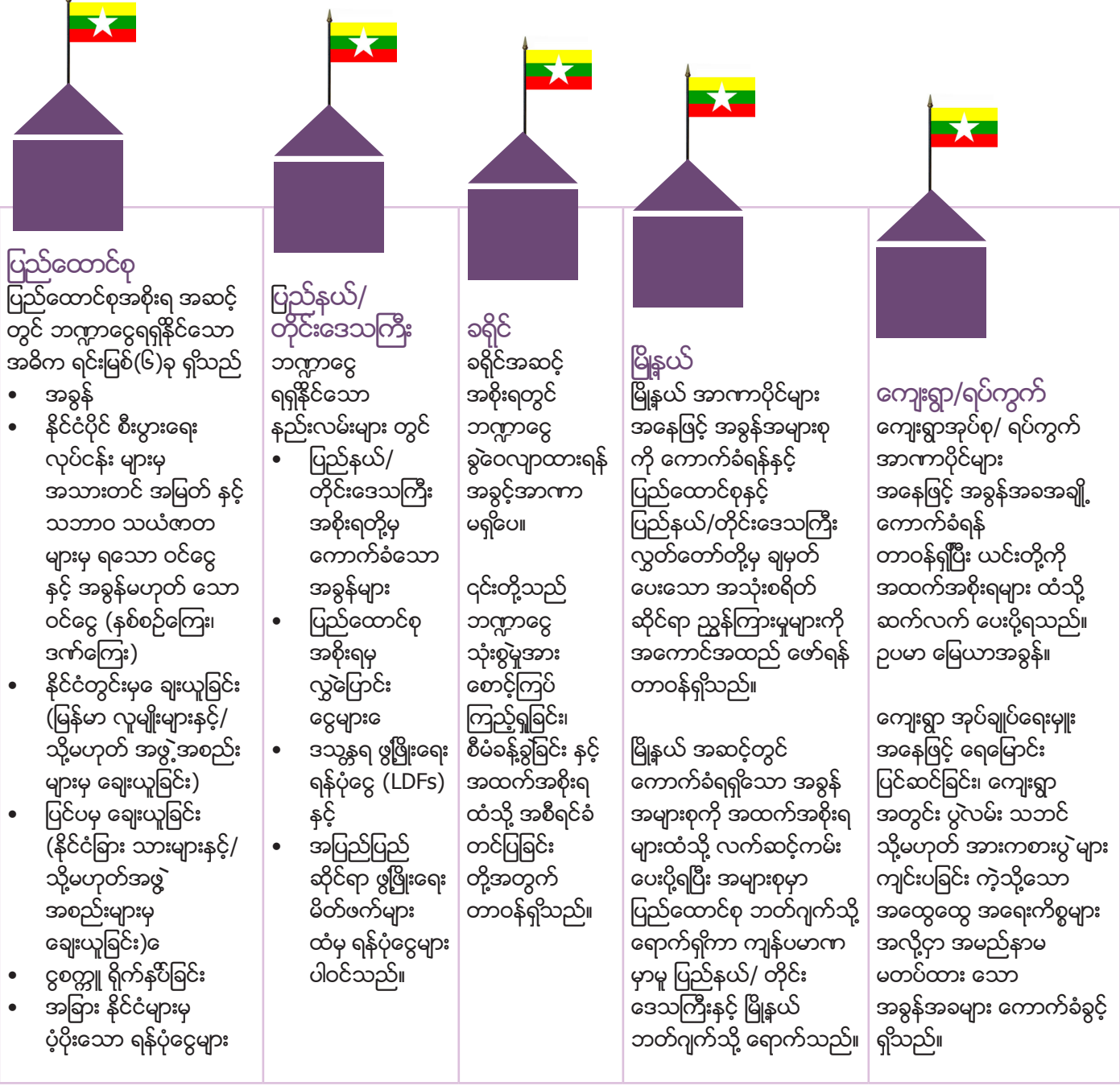
လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ယခင်က ကြုံတင်မတွေးမမြင်နိုင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ကြောင့် အပြောင်းအလဲအတွက် အခွင့်အလမ်းများ ပွင့်လာပြီဖြစ်သည်။ (၂၀၁၅) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပခဲ့သော မှတ်ကျောက်တစ်ခု ဖြစ်သည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် လွှတ်တော်အမတ်များအဖြစ် အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီး ၆၄ ယောက် ရွေးကောက်ခြင်းခံခဲ့ရပြီး ယင်းမှာ လွှတ်တော်အမတ် စုစုပေါင်း၏ ၁၀% နီးပါး ရှိပါသည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော် (အထက်လွှတ်တော်) အမတ် (၂၂၄) နေရာအနက် (၂၃) နေရာမှာ အမျိုးသမီးလွှတ်တော် အမတ်များဖြစ်ပြီး ပြည်သူ့လွှတ်တော် (အောက်လွှတ်တော်) အမတ် (၄၃၃) နေရာအနက် (၄၁) နေရာမှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်သည်။ ယခုတက်လာမည့် အစိုးရတွင် ယခင်လွှတ်တော်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက အမျိုးသမီးအမတ် အရေအတွက် နှစ်ဆကျော်ကျော်တိုး၍ ရွေးကောက်တင်မြှောက် ခံလာရသည်ကို တွေ့ရပါသည်။^၁ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ကျား/မရေးရာ မညီမျှမှုများကိုလျှော့ချရန်အတွက် ကတိကဝတ် ထားရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၂၀၁၃) ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရသည် ပေကျင်းလုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ရှိ ဦးစားပေးကဏ္ဍ (၁၂) ခုနှင့် CEDAW စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများအပေါ် အခြေခံထားသော အမျိုးသမီးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်း (NSPAW) ကိုထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ပြီး အစိုးရအဖွဲ့များ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့များနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက် များကို အရင်းအမြစ်များ ပံ့ပိုးရန်နှင့် စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါသည်။ သို့မှသာ “အမျိုးသမီးများ၏ ၁၁၀ တိုးတက်ရေး၊ ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှရေးနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရေး တို့အတွက် အခွင့်အလမ်းသာသော စနစ်များ၊ ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ပုံများနှင့် အလေ့အထများ ဖန်တီးပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။” ^၂ ယဉ်ကျေးမှု အဟန့်အတားများကလည်း အမျိုးသမီးများ ဝန်ဆောင်မှုများအား လက်လှမ်းမီ အသုံးမပြုနိုင်အောင် ဟန့်တားနေတတ် ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သက်သေ အထောက်အထားများအရ အမျိုးသမီးများအတွက် အမှန်တကယ် အကျိုးရှိစေသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြစ်သော - ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုရေး အကာအကွယ် ကဲ့သို့သော ကဏ္ဍများအတွက် လျာထားသော ဘတ်ဂျက်ပမာဏမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလွန်နည်းပါးသည်ကို တွေ့ရသည်။^၃ ကျား/မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုများမှ ကာကွယ်ရေးနှင့် တုံ့ပြန်ရေး လုပ်ငန်းများမှာလည်း ဘဏ္ဍာငွေ ရင်းနှီးမှုများ လိုအပ်သည်။ အဆိုပါ အဓိက ဝန်ဆောင်မှုများအား အမျိုးသမီးများ အားလုံး ရရှိနေစေရန်မှာ အမျိုးသမီး အခွင့်အရေး တစ်ခုတည်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည် မဟုတ်ပေ။ မြန်မာနိုင်ငံကို ကျွမ်းကျင်မှု ပြည့်ဝပြီး စီးပွားရေးအရ တောင့်တင်းခိုင်မာသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ်

တည်ဆောက်ရန်မှာ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး အားလုံးအတွက် ဖော်ပြပါ အဓိကဝန်ဆောင်မှုများတွင် တိုး၍ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ နိုင်ခြင်းအပေါ်တွင် မူတည်နေပါသည်။ ဤသုတေသနအတွက် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သော အမျိုးသမီးများတွင်လည်း အလားတူအမြင်မျိုး ရှိနေကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရအနေဖြင့် အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ရန် အလို့ငှာ NSPAW အတွက် အရင်းအမြစ် များပံ့ပိုးကူညီကြရန် တိုက်တွန်းလျက် ရှိနေသော်လည်း^၄ စီမံကိန်းအား ရှေ့ဆက် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ခွဲဝေ လျာထားသော ဘဏ္ဍာငွေပမာဏမှာမူ အနည်းငယ်သာရှိနေသည်။ နိုင်ငံတော်မှ ဝန်ထမ်းများစိတ်ဓါတ် တက်ကြွလာ အောင် ဆွဲဆောင်ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများအား ပြန်လည်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အစိုးရ၏ ပင်မဝန်ဆောင်မှု များကို အမျိုးသမီးနှင့် မိန်းကလေးငယ်များ လက်လှမ်းမီ ရရှိစေခြင်း၊ အများပြည်သူများအတွက် သတင်း အချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေပေးခြင်းနှင့် အသိအမြင် လှုံ့ဆော်သည့် ပွဲများပြုလုပ်ခြင်း စသည်တို့အတွက် ရန်ပုံငွေများလည်း ရှိမနေပါက ဤမူဝါဒဆိုင်ရာ ကတိကဝတ် ထားရှိမှုမှာ ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) မချထားလျှင် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ပေါ်လာရန် ဖြစ်နိုင်ချေမရှိပေ။ အောက်တွင် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) က အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်စေသည့် အချက်များကို ဖော်ပြထားသည်။

၄။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘတ်ဂျက်ကို မည်ကဲ့သို့ ရေးဆွဲလုပ်ဆောင်နေပါသနည်း။

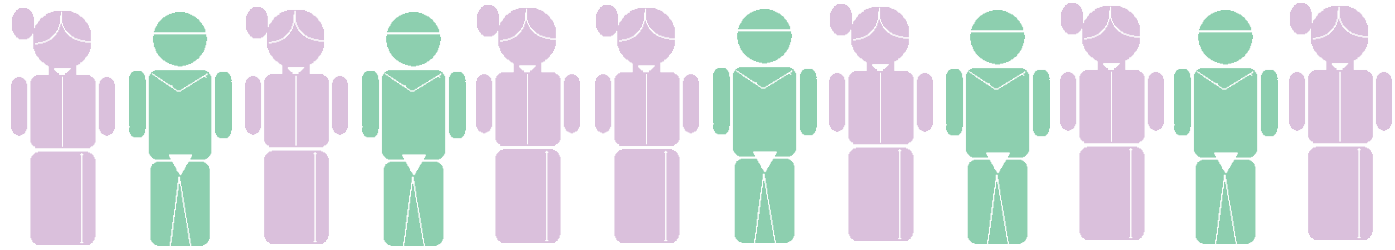
မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာနှစ်မှာ ဧပြီလ (၁) ရက်နေ့မှ မတ်လ (၃၁) ရက်နေ့ အထိဖြစ်ပါသည်။ စက်တင်ဘာလနှင့် နိုဝင်ဘာလများတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ/ ဦးစီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများသည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး၏ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်း ဦးစီးဌာနထံသို့ ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုလွှာများ တင်သွင်းရသည်။ အဆိုပြုလွှာများကို စိစစ်ပြုပြင်ပြီးနောက် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်း ဦးစီးဌာနသည် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်ထံသို့ ဆက်လက်တင်ပို့ပြီး ၎င်းမှတဆင့် ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီး လွှတ်တော်ထံသို့ အတည်ပြု ထောက်ခံပေးရန် ဆက်လက် တင်သွင်းရသည်။ နိုဝင်ဘာလတွင် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်နှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန အသီးသီးတို့မှ ၎င်းတို့၏ နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုလွှာများကို ဒုတိယသမ္မတနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်ထံသို့ ခွင့်ပြုချက် ရယူရန်အတွက် ဆက်လက် တင်သွင်းကြသည်။ ပြန်လည် ဆန်းစစ်မှုများ၊ လိုအပ်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ပြီးပါက ဇန်နဝါရီလ - မတ်လ အချိန်အတွင်းတွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၌ ဘတ်ဂျက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများ ပြုလုပ်သည်။ အတည်ပြုပြီးသော ဘတ်ဂျက်သည် ဧပြီလ အစတွင် စတင် အကျိုးဝင်သည်။ ပုံ ၁ တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ မည်သို့ ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိပုံများကို ဖော်ပြထားသည်။

ပုံ ၁။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းအတွက် အစိုးရ၏ ဝင်ငွေရရှိပုံ

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ (DAOs) သည် မြို့ပြဒေသများတွင် တွေ့မြင်နိုင်သော မြူနီစီပယ်အစိုးရ၏ အခြားသော ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်ပြီး မြို့နယ်အဆင့်တွင် စီမံအုပ်ချုပ်လျက် ရှိသည်။ ၎င်းအဖွဲ့များသည် ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှု၏ အခြားအဆင့်များနှင့် အောက်ပါနည်းလမ်းများအားဖြင့် ကွဲပြားမှုရှိသည် - ၁) ၎င်းတို့သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရလက်အောက်တွင် လုံးလုံးလျားလျားရှိနေသည့် တစ်ခုတည်းသော ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ ၂) ၎င်းတို့သည် ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေ ရှာဖွေရသော အဖွဲ့ဖြစ်သည် (ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့မြို့နယ်အတွင်းရှိ ပြည်သူများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများထံမှ စည်းကြပ်ရရှိသော အခွန်များ၊ ဝန်ဆောင်ခများ၊ အခကြေးငွေ အစိုးအခများ အစရှိသော ကိုယ်တိုင်ကောက်ခံရရှိသည့် အခွန်များပေါ်တွင် မှီခို အားထားရသည်) - ၎င်းတို့အနေဖြင့် အထက်အစိုးရ အဆင့်ဆင့်မှ သတ်မှတ်လွှဲပြောင်းပေးသော ဘဏ္ဍာငွေများ မရ ရှိနေပေ။ ၃) ၎င်းတို့သည် အဖွဲ့မှရရှိထားသော ရန်ပုံငွေများနှင့် ပတ်သက်၍ မည်ကဲ့သို့ သုံးစွဲမည်ဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အသင့်အတင့် ရရှိထားသည်။^၅ ဤအချက်ကြောင့်လည်း ၎င်းတို့သည် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲရာတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လာအောင် လုပ်ဆောင်ရမည့် အရေးကြီးသော စီမံအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အဆင့်တစ်ဆင့် ဖြစ်နေသည်။

အစိုးရမဟုတ်သောအာဏာပိုင်များ (NSAs) သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ (EAGs) ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသော ဒေသများတွင် အခွန်အခများနှင့်အခကြေးငွေများကို ပြည်သူများထံမှကောက်ခံကာ ပြည်သူများထံသို့ အများပြည်သူနှင့်ဆိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများ တိုက်ရိုက်ပြန်လည်ပေးအပ်သည်။ အချို့သော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေအတွင်းတွင် အခြားသော ဒေသခံ အဖွဲ့အစည်းများအား အများပြည်သူနှင့် ဆိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ခွင့်ပြုထားသည်။¹⁰

ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေ (စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များနှင့်အတူ) မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ များစွာပေါ်ပေါက်လာပြီး ယင်းတို့သည် ဒေသန္တရအဆင့် အာဏာပိုင်များအား ဒေသဦးစားပေး လုပ်ငန်းများအပေါ် အခြေခံကာ ဘဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲမည့် အစီအစဉ်များ ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် ပထမဦးဆုံးအကြိမ် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိစေသည်။ အဆိုပါ ရန်ပုံငွေများကို ပံ့ပိုးကူညီသူများစွာ ရှိနေပါသည် - ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များမှ ပံ့ပိုးသောငွေများနှင့် အစိုးရမှ ပံ့ပိုးသော ဘဏ္ဍာငွေ ဟူ၍ နှစ်မျိုးစလုံးရှိနေပြီး ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေလျာထားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းခြင်း (သို့) ဆုံးဖြတ်ချက် ချခြင်းတို့တွင် ပြည်သူများအား ပါဝင်စေသည့် အတိုင်းအတာများ မှာလည်း အမျိုးမျိုး ကွဲပြားလျက်ရှိပါသည်။

လွှတ်တော်ရန်ပုံငွေ (CDF) - တစ်နှစ်လျှင် ငွေကျပ်သန်း (၁၀၀) ကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ မြို့နယ် အသီးသီးသို့ သတ်မှတ် လွှဲပြောင်း ပေးအပ်ထားပြီး ယင်းကို သုံးစွဲရန်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များကိုမူ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် မြို့နယ် ကိုယ်စားပြု လွှတ်တော်အမတ် (၂) ဦးနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်လွှတ်တော်တွင် မြို့နယ်ကိုယ်စားပြု လွှတ်တော်အမတ် (၂) ဦးတို့အား အခွင့် အပ်နှင်းထားသည်။ CDF နှင့်ပတ်သက်သော ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ပြည်သူများအတွက် တိကျရေရာသော အခန်းကဏ္ဍ ရှိမနေပေ။

အမျိုးသားအဆင့် လူထုဗဟိုပြုစီမံကိန်း (NCDDP) - ယင်းကို ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ချေးငွေပုံစံမျိုးဖြင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ စီမံခန့်ခွဲပြီး ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန (DRD) မှ အကောင်အထည်ဖော် သည်။ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှုမှာ ကျေးရွာအုပ်စုရှိ လူဦးရေ အပေါ်တွင် မူတည်နေပြီး လေးနှစ်အတွင်းတွင် ဒေသတွင်း အခြေခံအဆောက်အဦများ အတွက် ရည်ရွယ်ကာ စီမံကိန်း စမ်းသပ်လုပ်ဆောင်နေသော ကျေးရွာအုပ်စုများတွင် ကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။¹¹

အမျိုးသမီး လစဉ်သုံးပစ္စည်း အခွန်အခ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေး လှုပ်ရှားသူများသည် အစိုးရများကို အမျိုးသမီးများ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ပစ္စည်းများအပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်များကို ပလပ်ပေးရန် တောင်းဆိုနေကြသည်။ တိုင်းမိ မဂ္ဂဇင်း အင်တာဗျူးတွင် သမ္မတ ဒိုဗားမာက “ဤကုန်ပစ္စည်းများကို ဖိမိခံပစ္စည်းများ အဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး အခွန်ကောက်ခံနေခြင်းမှာ ဥပဒေကို ရေးဆွဲထားသူများမှာ အမျိုးသားများ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု” ပြောကြားခဲ့သည်။

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ် (VDP) - (၂၀၁၅) အစောပိုင်းကာလတွင် စတင်ခဲ့ပြီး DRD မှအကောင်အထည်ဖော်သည်။ ယင်းကို အထက်ပိုင်းအဆင့်များ၌ စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲပြင်ဆင်ရာတွင် အချက်အလက်များရရှိနေစေရန် အလို့ငှာ ကျေးရွာများ အနေဖြင့် နည်းဗျူဟာမြောက် ကဏ္ဍစုံဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးရန် အတွက် ပုံဖော်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သော ကျေးရွာများအနေဖြင့် အချို့သောဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို ရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့နိုင်ရန်အတွက် တစ်ရွာလျှင် ငွေကျပ် (၁၀) သန်းစီ ရရှိကြသည်။ မြို့နယ်အဆင့် ကဏ္ဍပေါင်းစုံ ပါဝင်သောလုပ်ငန်း အစီအစဉ် ရေးဆွဲသည့် အဖွဲ့မှ စီမံကိန်းများအတွက် ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေမှုကို ဆုံးဖြတ်ပြီး¹² အစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်း နှင့်ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း တို့တွင် လူထုအား ထိထိရောက်ရောက် ပါဝင်နိုင် စေရန်အတွက် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီများဖွဲ့ခြင်းနှင့် PRA စနစ်များကို ကျင့်သုံးနေသည်။

မြဲစိမ်းရောင်ရန်ပုံငွေ (GEF) - (၂၀၁၄) ခုနှစ်တွင် ထူထောင်ခဲ့ပြီး DRD မှစီမံခန့်ခွဲကာ ရွေးချယ်ခံထားရ သော ကျေးရွာများ အနေဖြင့် ငွေကျပ်သန်း (၃၀) (ရန်ပုံငွေပမာဏမှာ မြို့နယ်များအကြား ကွဲပြားမှုရှိသော် လည်း ကျေးရွာ တစ်ရွာချင်းစီ ရရှိသော ပမာဏမှာ အတူတူပင်ဖြစ်သည်။) စီရင်ကြသည်။ ရန်ပုံငွေများကို လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် အခြားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် တစ်ဦးချင်းစီအတွက် ချေးငွေအဖြစ် ထုတ်ချေးသည်။ ချေးငွေအတွက် အတိုးနှုန်းမှာ(တစ်လလျှင် ၀.၅-၁.၅%) နည်းပါးသည်။¹³ ချေးငွေ ထုတ်ချေးရန်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော ကျေးရွာကြီးကြပ်မှု ကော်မတီ (အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အလွန်နည်းပါးသည်)မှ ချမှတ်ပြီး တင်သွင်းထားသော အဆိုပြုလွှာများ အတွက် ရွေးချယ်ရန်စံနှုန်းများနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု အဆင့်တို့ အပေါ်မူတည်၍ ရွေးချယ်သည်။

၅။ အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

လက်ရှိ ဘတ်ဂျက် ခွဲဝေလျာထားမှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်များနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိပါသလား။

ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေး ကဏ္ဍများရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသုံးစရိတ်သည် အလွန်နည်းပါး နေပါသည်။ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး အသုံးစရိတ်များသည် ၂၀၁၁/၁၂ ဘဏ္ဍာနှစ် နှင့် ၂၀၁၄/၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်များအတွင်း သိသိသာသာ မြင့်တက်လာခဲ့သော်လည်း ထိုကဏ္ဍများအပေါ်တွင် ချမှတ်ထားသော အသုံးစရိတ်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် အလွန်နည်းပါး နေသောကြောင့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် များစွာလုပ်ဆောင်ပေးရန် လိုအပ်သည်။တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လူမှုဖူလုံရေးအတွက် အသုံးစရိတ်မှာ ပမာဏအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဘတ်ဂျက်စုစုပေါင်း၏ ခွဲဝေမှု အနေနှင့် သော်လည်းကောင်း ကျဆင်းလာခဲ့သည်။ ၂၀၁၄/၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်များတွင် လူမှုဖူလုံရေးအတွက် အသုံးပြုသည့် ပမာဏမှာ နိုင်ငံတော် စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်များ၏ ၀.၁% သာရှိသည်။¹⁴ အခြားတစ်ဖက်တွင် မြန်မာ့စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အသုံးစရိတ်မှာ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေး ကဏ္ဍ သုံးခုပေါင်းထက် မြင့်မားပြီး ၂၀၁၄/၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ကာကွယ်ရေး အတွက် ရင်းနှီးငွေမှာ ကမ္ဘာ့ ပေါ်တွင် (၁၉) နိုင်ငံမြောက် အမြင့်မားဆုံးဖြစ်ပြီး အရှေ့တောင်အာရှ၊ အရှေ့အာရှနှင့် တောင်အာရှတို့တွင် အမြင့်မားဆုံး ဖြစ်သည်။¹⁵ ထို့အပြင် ၂၀၁၅/၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မြန်မာ့ကာကွယ်ရေး အသုံးစရိတ်မှာ ပိုမိုမြင့်မားခဲ့ပြီး စုစုပေါင်း ဘတ်ဂျက်၏ ၁၃% ကျော်သည်။ လူမှုဝန်ထမ်း ဦးစီးဌာနသို့ ဘတ်ဂျက် ခွဲဝေမှုနည်းပါးခြင်းသည် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအပေါ် သက်ရောက်မှုများစွာ ရှိနေသည်။ အကြောင်းမှာ အဆိုပါအုပ်စုများတွင် ထိခိုက်လွယ်မှု၊ မည်မျှမျှများ မြင့်မားလျက် ရှိနှင့်ပြီး ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် NSPAW ရှိ ရုထောင့်များ အပါအဝင် ဤဌာနထံမှ ရန်ပုံငွေကို မှီခိုအားထားနေရသော မူဝါဒ အကောင်အထည် ဖော်သည့် လုပ်ငန်းများမှာ ရသုံးမှန်းခြေဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် များမှ များစွာဖယ်ချန်ထားခြင်း ခံနေရသည်။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် အသုံးစရိတ် ထက်ဝက် ကျော်ကျော်ခန့်ကို အများပြည်သူနှင့် ဆိုင်သော လုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ဌာနမှ အသုံးပြုသည်။ အများပြည်သူနှင့် ဆိုင်သော လုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ဌာနသည် အခြေခံ အဆောက်အဦများ၊ အထူးသဖြင့်လမ်းများ၊ တံတားများ၊ နိုင်ငံပိုင် လေယာဉ်ကွင်းများ၊ နိုင်ငံပိုင် အဆောက်အဦးများ တည်ဆောက်ရန်နှင့် ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် တာဝန်ရှိသည်။ အခြေခံ အဆောက်အဦးဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ လိုအပ်သည် မှန်သော်လည်း လက်ရှိဦးစားပေး လုပ်ဆောင်နေသော လုပ်ငန်းအများစုမှာ အမျိုးသမီးများထက် အမျိုးသားများ၏ လိုအပ်ချက်များ အပေါ်တွင်သာ အလေးပေး စဉ်းစားထားသည်။ အခြေခံ အဆောက်အဦးနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးသား နှင့်အမျိုးသမီးတို့၏ လိုအပ်ချက်များမှာ ကွဲပြားမှုရှိနိုင်သည်ဟု သုတေသနအရ သိရှိရပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ အခြေခံ အဆောက်အဦးများ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင် အမျိုးသမီးများကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း မပြုဘဲ ၎င်းတို့၏ သီးခြား လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မပြုသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ဘတ်ဂျက် လျာထားမှု နည်းပါးခြင်းသည် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် အခြေခံမူဘောင် (FESR ၂၀၁၂-၂၀၁၅) တွင်ဖော်ထုတ်ထားသော အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှရေး တို့နှင့် စပ်လျဉ်းသော မူဝါဒဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များ ပြည့်မှီအောင် ဆောင်ရွက် ရာတွင်လည်း အခက်အခဲ ဖြစ်စေနိုင် ပါသည်။ ဤမူဘောင်သည် မူလတန်း ကျောင်းသား/ သူများအကြား ယောက်ျားကလေး/ မိန်းကလေး စာတတ်မြောက်မှု ကွာဟချက်ကို လျော့ချရန်၊ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လူကုန်ကူးမှုကို ကာကွယ် တားဆီးရန်ထားရှိသော နိုင်ငံတော်၏ ကတိကဝတ်ကိုလည်း ကိုယ်စားပြုပါသည်။¹⁶ ၎င်းတွင် မိခင်ကျန်းမာရေး မြှင့်တင်ရန်အတွက် သီးသန့် အာရုံစိုက်မှုများ ပြုလုပ်သွားမည်ဟူသည့် အချက်ကိုလည်း ကတိကဝတ်ပြု ထားပါသည်။¹⁷ ထိုအချက်များ အားလုံးသည် ဘတ်ဂျက်လျာထားမှု နည်းပါးသောကြောင့် အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ ဘဏ္ဍာနှစ် တစ်ဝက် ကျော်လာသောအခါတွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် နောက်ထပ် ဘတ်ဂျက်ကို လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းကာ ခွင့်ပြုချက် ရယူသည်။ ယင်းက ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အားလုံးတို့တွင် အသုံးစရိတ် လျာထားချက်များကို တိုးသွားစေသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းကဲ့သို့သော တိုးမြင့်မှုမှာ ကဏ္ဍအားလုံးတွင် တပြေးညီ မဟုတ်ပေ။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘတ်ဂျက်မှာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိပါသလား၊ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ပါသလား။

ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမှာ ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်းသို့ တက်လှမ်းနိုင်ရန် အတွက် အရေးကြီးသည်။ ကျား/မနှင့် ကဏ္ဍအလိုက် ခွဲခြားထားသော အချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ခြင်းက အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာ ငွေပမာဏ၊ ယင်းတို့ ရရှိသည့် ရင်းမြစ်များ၊ ယင်းတို့အား ခွဲဝေသုံးစွဲပုံနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထိရောက်စွာ သုံးသပ်နိုင်မည့် အခွင့်အရေးကို ရရှိစေသည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ခံမှုရှိသည့် ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို ပြုစုပျိုးထောင်ရန်နှင့် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲသည့် အလေ့အထကို မြှင့်တင်သွားရန်မှာ နိုင်ငံတော် အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်သူများက အောက်ပါတို့ကို ဖော်ထုတ်နိုင်မည့် ရသုံးမှန်းခြေ စနစ်များ ဖော်ထုတ်ထားရန် အရေးကြီး လှပါသည်

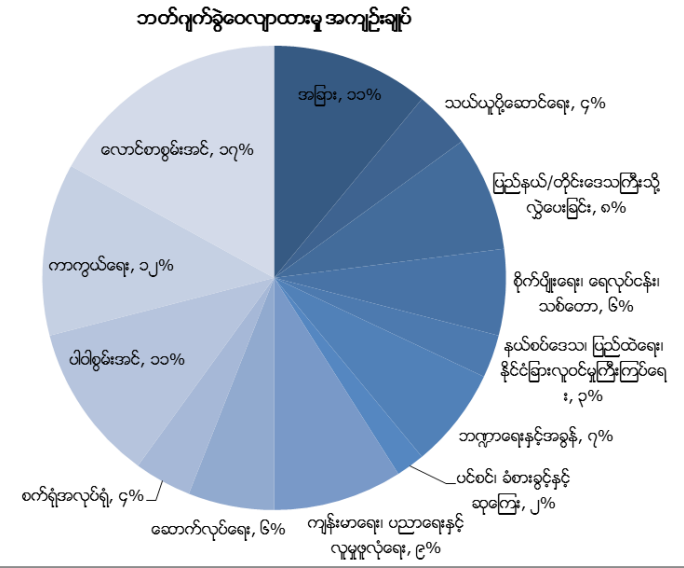
- မည်သူတို့က အခွန်ပေးဆောင်နေပါသနည်း။
 - အစိုးရမှပေးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို မည်သူတို့က ရရှိနေပါသနည်း။ အဆိုပါဝန်ဆောင်မှုများ အတွက် အစိုးရမှ ဘဏ္ဍာငွေမည်မျှ ကုန်ကျပါသနည်း။
 - အစိုးရမှပေးသောကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများသည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီ၏ ဘဝဖူလုံရေးအပေါ် မည်သည့် သက်ရောက်မှုများ ရှိနေပါသနည်း။
- ဘတ်ဂျက်နှင့်ပတ်သက်သော မှတ်တမ်းမှတ်ရာများကို ပြည်သူလူထုအား ချပြသည့် အလေ့အထနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ရှိအခြေအနေတွင်မြန်မာနိုင်ငံသည် အလွန်အားနည်းသော

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်နေပါသည်။ နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်နှင့် နောက်ထပ်ဘတ်ဂျက်များကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလေ့ရှိသော်လည်း အသုံးပြုပြီးဘတ်ဂျက်၊ ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်အစီရင်ခံစာ၊ ပြင်ပစာရင်းစစ်များဖြင့် စိစစ်ထားသည့် အစီရင်ခံစာများ၊ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၀၀,၀၀၀) အထက်ရှိသောစာချုပ်ချုပ်ဆို၍ လုပ်ကိုင်သောလုပ်ငန်းအားလုံး၊ စသည့် သတင်းအချက်အလက်များကိုမူ တရားဝင်ထုတ်ဖော်အသိပေးခြင်း မရှိနေပေ။¹⁸ လတ်တလောကာလအတွင်းတွင် အဆိုပါ အခြေအနေများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိပါသည်။ (၂၀၁၅) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် အစိုးရသည် နိုင်ငံသားများနှင့်ဆိုင်သော ဘတ်ဂျက်ကိုပထမဦးဆုံးအကြိမ် မြန်မာဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ယနေ့အချိန်အထိ အဆိုပါစာစောင်မှာ အများပြည်သူများအကြားတွင် ကျယ်ပြန့်စွာ ရရှိနိုင်ခြင်း မရှိသေးဘဲ ယင်းစာစောင်ထုတ်ဝေပြီးဖြစ်သည်ကို သိရှိသူလည်း နည်းပါးသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူအများရရှိနိုင်သော အချက်အလက်များမှာ ဝန်ကြီးဌာနများမှ ဘတ်ဂျက်စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် အတွက်သာခွင့်ပြုထားပြီး (ရရှိနိုင်သော အချက်အလက်များတွင် နောက်ထပ်ဘတ်ဂျက်အားဖြင့် ခွဲဝေထားသော အပိုဆောင်းလျာထားချက်များ မပါဝင်ဘဲ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် နှစ်စဉ်နှင့်နောက်ထပ်ဘတ်ဂျက်များကို ထုတ်ပြန်ခြင်းမှာလည်း အများအားဖြင့် နှောင့်နှေးတတ်သည်။) ရင်းနှီးငွေများနှင့် လက်ရှိအသုံးစရိတ်များကို သုံးသပ်ခြင်းကို ကန့်သတ်ထားသည်။ အထူးသဖြင့် ကဏ္ဍအလိုက်အသုံးစရိတ်များသည် ဝန်ကြီးဌာနများ၏ အသုံးစရိတ်များနှင့် မကိုက်ညီသောကြောင့် ယင်းတို့ကို အတိအကျတွက်ချက် တိုင်းတာရန် ခက်ခဲသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အစိုးရ၏ စုစုပေါင်းပညာရေး အသုံးစရိတ်တွင် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အသုံးစရိတ်သာမက ပညာရေးအတွက် အသုံးပြုသောစရိတ်အားလုံး ပါဝင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တက္ကသိုလ်ဖွင့်လှစ်ထားသော ဝန်ကြီးဌာန (၁၇) ခုမျှရှိနေပြီး ယင်းတို့မှ သီးသန့်နည်းပညာဆိုင်ရာ ပညာရပ်များ သင်ကြားပို့ချပေးလျက် ရှိသည်။ သို့သော် အသုံးစရိတ်များကို သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်တွင် သီးခြား မှတ်တမ်းတင်လေ့ရှိပြီး အများပြည်သူရရှိနိုင်သော အချက်အလက် များတွင် ပညာရေး အသုံးစရိတ်အဖြစ် ပေါင်းစပ်ထားခြင်း မရှိပေ။¹⁹ အစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်တွင်လည်း လစ်ဟာမှုများ ရှိနေပြီး စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ် ခွဲဝေမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြီးပြည့်စုံသော ပုံပေါ်လာစေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ မည်သည့် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင်မဆို အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် အများပြည်သူများ အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမှီ ရရှိနိုင်ပြီး ကျား/မ၊ အသက်အရွယ် စသည်ဖြင့် အမျိုးအစားခွဲခြား ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များသည် အဆိုပါလုပ်ငန်းစဉ်များမှ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့အပေါ် သက်ရောက်နေသော အကျိုးဆက်များကို ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ နိုင်ရန်အတွက် အရေးကြီးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အများအားဖြင့် ပေါင်းစပ် ဖော်ပြလေ့ရှိသောကြောင့် အသုံးစရိတ်များကို စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာနိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။

ပုံ ၂။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေလျာထားမှု အကျဉ်းချုပ်

ရင်းမြစ် - ဦး၊ Bonnerjee နှင့်အခြားသူများ။

တွေ့ရှိချက်များ... မြို့နယ်အဆင့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေး ဦးစီးဌာနများမှ အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမေး မြန်းခဲ့ရာ အဆိုပါ ကဏ္ဍများတွင် ဘတ်ဂျက် ခွဲဝေလျာထားမှု နည်းပါး ခြင်းကြောင့် အများပြည်သူများအား ၎င်းတို့၏ ဝန်ဆောင်မှု ပေးနိုင်စွမ်းအပေါ် အနတ်သဘောဆောင်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိနေကြောင်း အတည်ပြု တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

‘နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်’ ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရ မူလာမည့် ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် သုံးစွဲရန်လျာထားသည့် အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။

‘ဖြည့်စွက် ဘတ်ဂျက်’ ဆိုသည်မှာ နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်အစီအစဉ်မှပြောင်း လဲ လိုအပ်လာသည့် အသုံးစရိတ်များအား ထည့် သွင်းစဉ်းစားကာ ပြန်လည် မွမ်းမံပြင်ဆင်ထား သည့် အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။
--

‘အသုံးပြုပြီး ဘတ်ဂျက်’ ဆိုသည်မှာ ပြီးခဲ့သော ဘဏ္ဍာနှစ် အတွင်း အမှန်တကယ် အသုံးပြုလိုက်သော ပမာဏကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်တကယ်အသုံးပြုလို က်သောပမာဏသည် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲထားသောပမာ ဏနှင့် သိသိသာသာကွာဟနိုင်သည်။

ဘတ်ဂျက် နှင့်ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ပါဝင်သူများသည် အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များကို စဉ်းစား ပေးပါသလား။

ပြည်ထောင်စုအဆင့်

သမိုင်းအစဉ်အလာအရ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဘတ်ဂျက် နှင့်ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်းကို အမျိုးသားများ ကသာ လွှမ်းမိုးထားသည်။ ယခင် အစိုးရ လက်ထက်တွင် ဝန်ကြီးဌာန (၃၃) ခုအနက် အမျိုးသမီးဝန်ကြီး ဦးဆောင်သောဌာနမှာ (၂) ခုသာရှိသည်။²⁰ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း ကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများ၏ ကိုယ်စားပြု ပါဝင်မှုမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် မြင့်မား (၅၂%) သော်လည်း ဝန်ကြီးဌာနများအတွင်း အကြီးတန်းရာထူး အများစု (ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူး)²¹ - ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်နိုင်သည့် အင်အားအများဆုံး ရှိသည့်ရာထူးများ - တွင်ကိုယ်စားပြု ပါဝင်မှုမှာမူ သိသာထင်ရှားစွာ နည်းပါး နေသေးသည်။ ယနေ့အချိန်အထိ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာတွင် မည်သည့် အဆင့်တွင်မျှ လူထု ပါဝင်နေခြင်း မရှိပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ (သို့မဟုတ်) အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများ ကို ပံ့ပိုး အားပေးနေသူများ အပါအဝင် အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုလုံး ဖယ်ချန်ထားခြင်း ခံနေရသည်။ ထို့ပြင် အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ အပါအဝင် သီးခြား အဖွဲ့များအတွက် ထည့်သွင်း စဉ်းစားထားခြင်း မျိုးလည်း တွေ့မနေရပေ။

ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်

ယခင်အစိုးရ လက်ထက် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး (၁၄) ခုတွင် လွှတ်တော် အမတ်များ၏ ၅% အောက် နှင့် ဝန်ကြီး (၁၆၉) ဦးအနက် (၄) ဦးသာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။²² ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချသည့် အလေ့အထ နည်းပါးသော်လည်း လွှတ်တော်အတွင်းတွင် အမျိုးသမီး ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှု အလွန်အမင်း နည်းပါးခြင်းက ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်၌ ချမှတ်ခဲ့သော ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ၎င်းတို့အသံများ ပါဝင်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် အခွင့်အရေးများ အတွက် အကန့်အသတ် ပို၍ ဖြစ်စေသည်။ အများပြည်သူ ဆွေးနွေးပွဲများတွင် အမျိုးသမီး အနည်းငယ်သာ ပါဝင်လေ့ ရှိသည့် အချက်ကလည်း အထက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို ထပ်မံ အားဖြည့် ပေးနေသည်။²³

မြို့နယ်အဆင့်

မြို့နယ်အဆင့်တွင် ဌာနဆိုင်ရာများသည် လုပ်ငန်း အများအပြား အကောင်အထည်ဖော်ရန် တာဝန်ရှိသော်လည်း ဘတ်ဂျက်များ ခွဲဝေလျာထားခြင်း နှင့်ပတ်သက်၍ ထိန်းချုပ်ပိုင်ခွင့် မရှိသလောက် နည်းပါးသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့ အနေဖြင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ သတ်မှတ်ရာတွင် ထိန်းချုပ်စီမံ နိုင်သည်။ ယင်းမှာလည်း မြို့နယ်အဆင့် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများ အများဆုံး ပြုလုပ်ရသည့် လုပ်ငန်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်နိုင်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအားလုံးတွင်

အတွေ့ရများသည့် ပုံစံကဲ့သို့ပင် အမျိုးသမီးများသည် မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ မြို့နယ် ကော်မတီများ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များရှိ မြို့နယ်ကိုယ်စားပြု အမတ် နေရာများအပါအဝင် မြို့နယ်ရှိ အဓိကစီမံခန့်ခွဲရေး ရာထူးများမှ ဖယ်ချန်ထားခြင်း ခံထားရ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ မည်သည့် နေရာတွင်မဆို အမျိုးသမီးများသည် မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ရာထူးတွင် ရှိမနေပေ။²⁴ မြို့နယ် ကော်မတီများ တွင်လည်း အများစုမှာ အမျိုးသားများသာ ဖြစ်သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော သူများနှင့် အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့များ၏ ယေဘုယျအမြင်အရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေသတွင်း ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲရာတွင် ပါဝင်နိုင်မည့် အခွင့်အရေးမှာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်နေနိုင်သကဲ့သို့ အဆုံးဆုံး (သို့) လုံးဝမရှိသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုအပြင် အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများမှာမူ အခက်အခဲများစွာ ရှိနေ သေးသည်။

လက်ရှိ ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်သည် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် အများပြည်သူများ ပါဝင်စေ မည်ဟူသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကတိကဝတ်များနှင့် မည်သို့ ကိုက်ညီ နေပါသနည်း။

နိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အတွက် အခြေခံမူဘောင်²⁵ နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ထိရောက်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဆိုင်ရာ နေပြည်တော် သဘောတူညီချက်²⁶ တွင် မူဝါဒ ဆွေးနွေးပွဲများ၊ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် တာဝန်ခံမှုအား အားကောင်းစေမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် တာဝန်ခံမှု မြှင့်တင်ခြင်း အဆင့်များတွင် အားလုံးပူးပေါင်း ပါဝင်စေခြင်း အားဖြင့်²⁷ ပြည်သူများ၏ ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်မည်ဟု ကတိ ထားရှိပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြည်သူလူထု အနေဖြင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များ ကောင်းစွာ ရရှိနေစေရန် ဖြစ်သည်။ အထက်တွင် ဆွေးနွေးသွားခဲ့သည့်အတိုင်း လူထုပူးပေါင်းပါဝင်သည့် အလေ့ အထက်ို ပြုစုပျိုးထောင်ပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများစွာ ရှိသော်လည်း ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ လွှတ်တော် အမတ်များ၏ ဆွေးနွေးပြောပြချက်များအရ လူထုနှင့် ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အရေး အနည်းငယ်သာရှိသည် (သို့မဟုတ်) မရှိဟု ဖော်ပြနေပါသည်။ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါဝင်ဖြေကြားသူများ၏

တွေ့ရှိချက်များ ... - သုတေသန အမေးအဖြေများအရ လွှတ်တော်အမတ် အများအပြားသည် ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် သဘောထားများအရ သဘောမတူလင့်ကစား အစိုးရ၏ ဥပဒေမူကြမ်းကို ကန့်ကွက်ရန် (သို့) ယင်းနှင့်ဆန့်ကျင်၍ ပြောဆိုရန် တွန့်ဆုတ် နေကြခြင်းက ထိရောက်သော ဆွေးနွေးမှုများ ဖြစ်ပေါ်ရန် အဟန့်အတား ဖြစ်စေကြောင်းတွေ့ရသည်။ - ပြည်ထောင်စုအဆင့် ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲရာတွင် မည်သည့် အဆင့်တွင်မျှ ပြည်သူလူထု ပါဝင်ခြင်းမရှိပေ။ - အမျိုးသားစီမံကိန်း၊ ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်နှင့် အခွန်ဆိုင်ရာဥပဒေ ကော်မတီတွင် (စုစုပေါင်းအဖွဲ့ဝင် ၁၅-၂၀ ရှိသည့်အနက်) အမျိုးသမီး (၂) ဦး သာပါဝင်သည်။

ပြောကြားချက်များအရ ၎င်းတို့ ကွင်းဆင်းသည့် အခါတွင် လူထုခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံ စကားပြောလေ့ ရှိသော်လည်း အများစုမှာ အမျိုးသားများသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့ပြင် သုတေသနအရ အများပြည်သူ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း နှင့်ပတ်သက်၍ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရာတွင် မတူညီကွဲလွဲမှုများကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ယင်းတွင် အမျိုးသမီးများအား ရပ်ရွာအတွင်း အစည်းအဝေးများ တက်ရောက်ရန် ဆောင်ရွက်မှုများ အားနည်းကြောင်းလည်း တွေ့ရသည်။ ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့် ကော်မတီများတွင် လူထုပါဝင်လာရန် ကြိုးပမ်းသော ချဉ်းကပ်နည်းများ မှာလည်း ကွဲပြားလျက် ရှိပါသည်။ ဤသည်မှာလည်း အကြိမ်အရေအတွက် မည်မျှပြုလုပ်ရမည်၊ မည်သည့် အခြေအနေ မျိုးတွင် လူထုနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းရမည် ဟူသော လမ်းညွှန်ချက်များ (သို့မဟုတ်) မူဝါဒများ လုံးလုံးလျားလျား ရှိမနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် လူထုပါဝင်နိုင်မည့် အခွင့်အရေးများမှာ နေရာဒေသ တစ်ခုချင်းစီရှိ ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် မြို့နယ်အာဏာပိုင်များ၏ စိတ်ကူးစိတ်သန်း ပေါ်တွင်သာ အဓိက မူတည်နေပါသည်။²⁸ အမျိုးသမီးများ အနေဖြင့် အများပြည်သူနှင့် ဆိုင်သော လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်နိုင်မည့် အခွင့်အရေးများ ရရှိရန် ကြိုးပမ်းရာတွင် ရင်ဆိုင်ရလေ့ရှိသော ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ ဆိုင်ရာနှင့် အများအားဖြင့် ကြိုတင် မမြင်နိုင်သော ကျား/မ ရေးရာ ဘက်လိုက်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် အထောက်အထားများ ရှိနိုင်ပြီးသော အခြေအနေတွင် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ ရှိမနေခြင်းကလည်း စီမံကိန်း ရေးဆွဲပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ဘဏ္ဍာငွေ ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်း စဉ်များတွင် အမျိုးသမီးများ အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ပြည့်ဝဝဖြင့် ပါဝင်နိုင်ရေးကို အာမခံ ကူညီပေးမည့် အခွင့်အလမ်းသာသော ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ရပ် ဖန်တီးရာတွင် သိသာထင်ရှားသော အဟန့်အတားတစ်ခု ဖြစ်စေသည်။

ရသုံးမှန်းခြေ ဘဏ္ဍာငွေရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများ အနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ ပါဝင် လိုပါသနည်း၊ ၎င်းတို့အနေဖြင့် မည်သည့် အဟန့်အတားများ ရင်ဆိုင် နေရပါသနည်း။

ဧရာဝတီ၊ ကချင်၊ ကယား၊ မကွေး၊ မွန်နှင့် ရန်ကုန် တို့၏ကျေးရွာ/ရပ်ကွက်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်များတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ သော ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့် အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ဆွေးနွေးချက် များအရ လူထုအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို လွှမ်းမိုးနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများ ပိုမိုရလိုကြောင်း သိရပါသည်။ ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲရာတွင် ပြည်သူများ ပါဝင်သင့်သည်ဟု မြို့နယ်၊ ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီး အဆင့်များတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော အစိုးရဝန်ထမ်း အများစုက ဆိုသော်လည်း ပြည်သူများ အနေဖြင့် ထိုသို့ ပါဝင်ရန် စိတ်ဝင်စား လိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ၎င်းတို့က ယုံကြည်ထား ကြသည်။ အချို့ကမူ ပြည်သူများ အနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ ခံစားရမည် ဆိုသည်ကို မသိရှိကြပေ။ “အများ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း” ဟူသည့် အသုံးအနှုန်းကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုလာပြီး လူထုနှင့် “တိုင်ပင်ညှိနှိုင်း” သည့် အစည်းအဝေးများ အများ အပြား ပြုလုပ် လာကြသော်လည်း

- တွေ့ရှိချက်များ ...
- မြို့နယ်စီမံကိန်း အရာရှိများ/ ဌာနများအနေဖြင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်း၊ ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲခြင်း အစရှိသော မည်သည့် လုပ်ငန်းတွင်မဆို လွှမ်းမိုးနိုင်မှု မရှိသလောက် နည်းပါးကြောင်း တွေ့ရသည်။ အမေးအဖြေများအရ မြို့နယ်အတွက် ဘတ်ဂျက်များ ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း မြို့နယ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးဌာန အနေဖြင့် သဘောတူခဲ့သည့် လျာထားချက်များကိုပင် အမြဲအသိပေးခြင်းမခံရဟု စီမံကိန်း အရာရှိတစ်ဦးမှ ဆိုသည်။
- မြို့နယ်အဆင့်ရှိ လူမှုဖူလုံရေး၊ ပညာရေး နှင့်ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာနများနှင့် အမေးအဖြေ ပြုလုပ်ရာတွင်လည်း ဘတ်ဂျက်နှင့် ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း နှင့်ပတ်သက်ပြီး ချွင်းချက်အနေဖြင့် ကျောင်းကော်မတီများတွင် ပါဝင်နေသော ကလေးမိဘများမှ လွဲ၍ ပြည်သူများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဌာနများနှင့်ဆက်သွယ် ရန်အခွင့်အလမ်း မရှိသလောက် ဖြစ်သည် ဟုဆိုသည်။

အစိုးရဝန်ထမ်း အများအပြားမှာ ပြည်သူလူထုနှင့် အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝစွာ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်နေခြင်း ရှိမနေသေးပေ။ အစိုးရဝန်ထမ်းများ အကြား ပြုလုပ်လေ့ရှိသော အစည်းအဝေး များမှာ အများအားဖြင့် အထက်အောက် အာဏာရှင် ပုံစံမျိုး ဖြစ်သည်။ CSO မှဖြေကြားသူ နှစ်ဦး၏ ပြောပြချက်အရ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်တို့ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်သည့် စီမံကိန်း နှင့်ပတ်သက်သော ညှိနှိုင်း အစည်းအဝေးများသို့ တက်ရောက်ဖူးသော်လည်း အဆိုပါ အစည်းအဝေး များသည် ပြယုဂ်မျှသာဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အတွက် အဓိပ္ပါယ်ရှိရှိ ပါဝင်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးမျိုး ဖန်တီးပေးထားနိုင်ခြင်း မရှိဟု သိရပါသည်။ ထို့ပြင် အများပြည်သူနှင့် ဆိုင်သောလုပ်ငန်းများ အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက် ချရာတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်နိုင်စွမ်းအပေါ် ယဉ်ကျေးမှု စံနှုန်းများကလည်း အခက်အခဲ ဖြစ်စေ လျက် ရှိသည်။ ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် နိုင်ငံရေးတို့မှာ အမျိုးသားတို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်ပြီး အမျိုးသမီးများနှင့် အပ်စပ်လေ့ရှိသော ကဏ္ဍများအဖြစ် မြင်လေ့မရှိကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြုလုပ်ထားသော လေ့လာဆန်းစစ်မှု တစ်ခုတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။²⁹ ဆွေးနွေးပွဲများတွင် အမျိုးသမီး အနည်းငယ်သာ တက်ရောက်လေ့ရှိပြီး ထိုကဲ့သို့ တက်ရောက်သူများမှာလည်း ပါဝင်ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်း အလွန် နည်းပါးသည်။ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲ အများစုက ဘတ်ဂျက် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် မည်ကဲ့သို့ ပါဝင်ရမည် ဆိုသည်ကို သိရှိမနေခြင်းက နိုင်ငံသားများအဖို့၊ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပါဝင်နိုင်ရန်နှင့် ယင်းမှတဆင့် နိုင်ငံတော် ဘဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ အပေါ် လွှမ်းမိုးနိုင်ရေးအတွက် အဟန့်အတားများ ဖြစ်နေ ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ အများဆုံး တွေ့ရသည်မှာ လူထုဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေ နှင့်ပတ်သက်၍ သိရှိမနေကြပေ - တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင်

ပါဝင်ခဲ့သူ အများစုမှာ အဆိုပါ ရန်ပုံငွေများ မည်သည့်အတွက် အသုံးပြုသည်၊ မည်သို့ အသုံးပြုမည်ကို မည်သူက ဆုံးဖြတ်သည် စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ သိရှိမနေကြပေ။ ထိုကဲ့သို့ သိရှိမနေခြင်းက ဒီမိုကရေစီ နည်းကျကျ စီမံခန့်ခွဲမှု၏ အဓိက သော့ချက်တစ်ခု ဖြစ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သူများ၌ ရှိသင့်ရှိထိုက်သော တာဝန်ခံမှု စွမ်းရည်မျိုး ရှိနေစေရန် ထိန်းကျောင်းပေးနိုင်မည့် နိုင်ငံသားများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များ ရှိမနေသေးကြောင်း - မီးမောင်းထိုးပြ နေသောကြောင့် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပြည်သူများ (အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး) အနေဖြင့် ဘတ်ဂျက် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် မည်ကဲ့သို့ ပါဝင်ရမည် ဆိုသည်ကို သိရှိရန်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေများ မည်ကဲ့သို့ သုံးစွဲနေသည် နှင့်ပတ်သက်၍ အသိအမြင် ပွင့်စေရန်အလို့ငှာ ဘတ်ဂျက် လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ နည်းပညာ ရှုထောင့်များနှင့် ပတ်သက်သော သင်တန်းများ ရရှိနိုင်ပါလျှင် အကျိုးဖြစ်ထွန်း မည် ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ အတွက် ယဉ်ကျေးမှု စံနှုန်းများနှင့် ကျား/မရေးရာ မညီမျှမှုများကို ဦးတည်ဖြေရှင်းပေးခြင်း မှတဆင့် အများပြည်သူနှင့် ဆိုင်သော လုပ်ငန်းများနှင့် ခေါင်းဆောင်ပိုင်းတွင် ပိုမိုပါဝင်နိုင်အောင် ပံ့ပိုးပေးခြင်း ဖြင့်လည်း အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲရာတွင် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပြည်သူများ ပါဝင်နိုင်ရေးအတွက် အရပ်ဘက် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၊ အထူးသဖြင့်အမျိုးသမီးများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးအတွက် သီးခြား အားထုတ်မှုများ လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အားနည်းလျက်ရှိသော ဒီမိုကရေစီဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုကို ပိုမိုဆိုးရွား စေသည့် အချက်တစ်ချက်မှာ နိုင်ငံတော် အစိုးရနှင့် ပြည်သူများအကြား ကာလကြာရှည် ဖြစ်ပေါ်နေသော အားနည်းသည့် ဆက်ဆံရေးပင်ဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ နေထိုင်ရာ ဒေသများတွင် ပိုမိုဆိုးရွားသည်။³⁰ အကျိုးဆက်အားဖြင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စနစ်များနှင့် လုပ်ငန်းများအပေါ် ပြည်သူများ၏ “ယုံကြည်မှု” အားနည်း လာသည်။

ရသုံးမှန်းခြေ ခွဲဝေလျာထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားတို့၏ အမြင်များ

မူဝါဒနှင့် ဘတ်ဂျက်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ အမျိုးသားများ၊ အမျိုးသမီးများတွင် ပြည်သူ ဘဏ္ဍာငွေကို မည်သည့်နေရာ တွင် အသုံးပြုသင့်သည်၊ မည်သို့ အသုံးပြုသင့်သည် ဆိုသည့် ဦးစားပေးမှုများ မတူညီကြကြောင်း ဒေသ အသီးသီးတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော သုတေသနတစ်ခုမှ မီးမောင်း ထိုးပြထားသည်။³¹ သုတေသနအရ အမျိုးသမီး များက ကျန်းမာရေ ၊ ပညာရေးနှင့် လျှပ်စစ်မီး ရရှိရေးတို့ကို ဦးစားပေး ကြသည်။ အမျိုးသမီးများ အနေဖြင့် အဆိုပါကဏ္ဍများတွင် နိုင်ငံတော် ဘဏ္ဍာငွေ ပိုသုံးရန် မျှော်လင့်ကြသော်လည်း အမျိုးသားများကမူ၊ လမ်းများ/သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေး ကဏ္ဍများကို ဦးစားပေး ပြောဆိုခဲ့ကြကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရေရရှိရေးမှာ ဘဏ္ဍာငွေ တိုး၍သုံးစွဲရန် လိုအပ်သော ကဏ္ဍများအနက် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး တို့အတွက် အရေးအကြီးဆုံး ကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် ဖော်ပြခြင်း မခံရသော်လည်း

“ ကျေးရွာအဆင့် အစည်းအဝေးတွေမှာ အမျိုးသမီးတွေ ပါတာ အရမ်းနည်းတယ်။ ၁၀% အောက်ပဲရှိမယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့မှာ အိမ်အလုပ်တာဝန်တွေ ရှိတယ်၊ ကလေးတွေကို ကြည့်ရတယ်။ ဘယ်သူမှ သူတို့ကို မကူကြဘူး။ အဲ့ဒါဟာ သူတို့အတွက် အကြီးမားဆုံး အဟန့်အတားပဲ ... (မြို့နယ်အဆင့်အစိုးရအရာရှိတစ်ဦး)

တွေ့ရှိချက်များ ... အချက်အလက် ကောက်ယူခဲ့ သောမြို့နယ် (၄) မြို့နယ်စလုံး ရှိမြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြုကော်မတီ များနှင့် မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများ(အရပ်ဖက် ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ရန် ဖွဲ့စည်းထားသော ကော်မတီများ) တွင် အမျိုးသမီး တစ်ဦးမျှမရှိပေ။

အမျိုးသမီးများ၊ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်နေ အမျိုးသမီးများ အတွက် အရေးပါသော ဦးစားပေး တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မိမိတို့နေအိမ် ပရဂျဏ်အတွင်း သောက်သုံးရေ အလွယ်တကူ မရရှိနိုင်သော အိမ်ထောင်စုပေါင်း ၃၀% ရှိသည့်အနက်³² (အသက် ၁၅ နှစ် အထက်) အမျိုးသမီးများမှာ အများအားဖြင့် ရေခပ်ရသော သူများ ဖြစ်ကြသည်။³³ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့သူများ၏ ပြောပြချက်များအရ ဘတ်ဂျက် ခွဲဝေလျာထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးစားပေးလိုအပ်မှုများ မတူညီရခြင်းမှာ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ အချိန် အသုံးပြုသည့်ပုံစံ မတူညီသည့် အချက်နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်နေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများမှာ အမျိုးသားများနှင့် စာလျှင် သားသမီးများ ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် နေမကောင်းသော ဆွေမျိုးများအား ကြည့်ရှုပြုစုခြင်း တို့တွင် အချိန်ပိုကုန်လေ့ ရှိသည်။³⁴ သို့ဖြစ်ရာ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး ကဏ္ဍတွင် နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာ ပို၍ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများ၊ လူနာများအတွက် အကျိုးရှိသည် သာမက ယင်းကဏ္ဍနှင့် ဆက်စပ်နေသော တာဝန် ဝတ္တရားများကို အများပြည်သူနှင့် ဆိုင်သော ကဏ္ဍသို့ ပြန်လည် မျှဝေပေးရာ ရောက်ပြီး အမျိုးသမီးများအနေ ဖြင့်လည်း မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အချိန်များကို မည်ကဲ့သို့ အသုံးချမည် ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ ရွေးချယ်စရာများ ပိုမိုရရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ပုံ (၃) ကိုကြည့်ပါ။

ပုံ ၃။ သတ်ချက် မည်ကဲ့သို့၊
ခွဲဝေလျာထား သင့်သည့်အပေါ်
ဖြေဆိုထားသူများ၏ အမြင်များ

>၅၀%

ဖြေဆိုသူ အစိုးရ အရာရှိများထဲမှ
ထက်ဝက်ကျော်က အမျိုးသားနှင့်
အမျိုးသမီးများ အမြင်တူသည်ဟု
ယူဆကြသည်။

>၇၅%

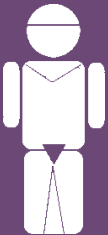
၇၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သော ဖြေဆိုသူ
အမျိုးသမီးများက အမျိုးသားများနှင့်
အမျိုးသမီးများ၏ အမြင်များ
မတူကြပါဟု ယူဆကြသည်။

>၆၇%

၆၇ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သော
အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး ဦးတည်အုပ်စု
ဆွေးနွေးပွဲများက အမျိုးသားနှင့်
အမျိုးသမီးတို့၏ အမြင်များ
မတူညီကြပါဟု ဖြေဆိုကြသည်။

=၆၀%

ဖြေဆိုသူ အမျိုးသား ၆၀% က
အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးကြား
အမြင်တူသည်ဟု ယူဆကြသည်။

“

ကျွန်တော်တို့တွေက
နေ့တိုင်းသွားလာနေရတော့
လမ်းတွေပိုလိုတယ်။
အမျိုးသမီးတွေကျတော့ နိစ္စရူဝ
ပြဿနာတွေကို ရင်ဆိုင်နေရတာ၊
သူတို့က မိသားစုကို ပြုစု
စောင့်ရှောက် တဲ့သူတွေဆိုတော့
သူတို့ကို သွားမေးမယ် ဆိုရင်တော့
ပိုကောင်းတဲ့ ပညာရေးတို့၊
ကျန်းမာရေးတို့ ပိုလိုချင်လိမ့်မယ်
ထင်တယ်။ ကလေးတွေ
ဘာလိုလဲဆိုတာကို သူတို့က
ပိုသိတယ်လေ ...
(အမျိုးသား FGD၊ အသက် ၂၅-၅၀
ကြား၊ ဧရာဝတီ)

၆။ မြန်မာနိုင်ငံ အတွက် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော
ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) မှာ မည်သည့် ပုံစံမျိုး
ဖြစ်မည်နည်း။

ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ)
စနစ်ကို အကောင်အထည် ဖော်ရန်အတွက် ပထမဦးဆုံး
ခြေလှမ်းမှာ (အစိုးရ အဆင့်အားလုံးရှိ) အသုံးစရိတ်များကို
မည်ကဲ့သို့ ခွဲဝေလျာထားသင့်သည် ဆိုသည် နှင့်ပတ်သက်၍
အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများ၏ လိုလားမှုများကို အချက်အလက်
ကောက်ယူရန် ဖြစ်သည်။ ဘတ်ဂျက် ခွဲဝေလျာထားမှု များသည်
အမျိုးသမီးများ၏ လတ်တလော၊ ရေရှည် လိုအပ်ချက်များကို
ဦးတည် ဖြေရှင်း နိုင်ရပါမည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျား/မရေးရာ
တန်းတူညီမျှမှု ဟူသည့် ပန်းတိုင်ကို ရောက်ရှိနိုင်ရေးအတွက်
အမျိုးသမီးများ၏ လတ်တလောနှင့် ရေရှည် လိုအပ်ချက်များ
ပြည့်မီရန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရအနေဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေ
ခွဲဝေလျာထားခြင်းကို ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေး

“

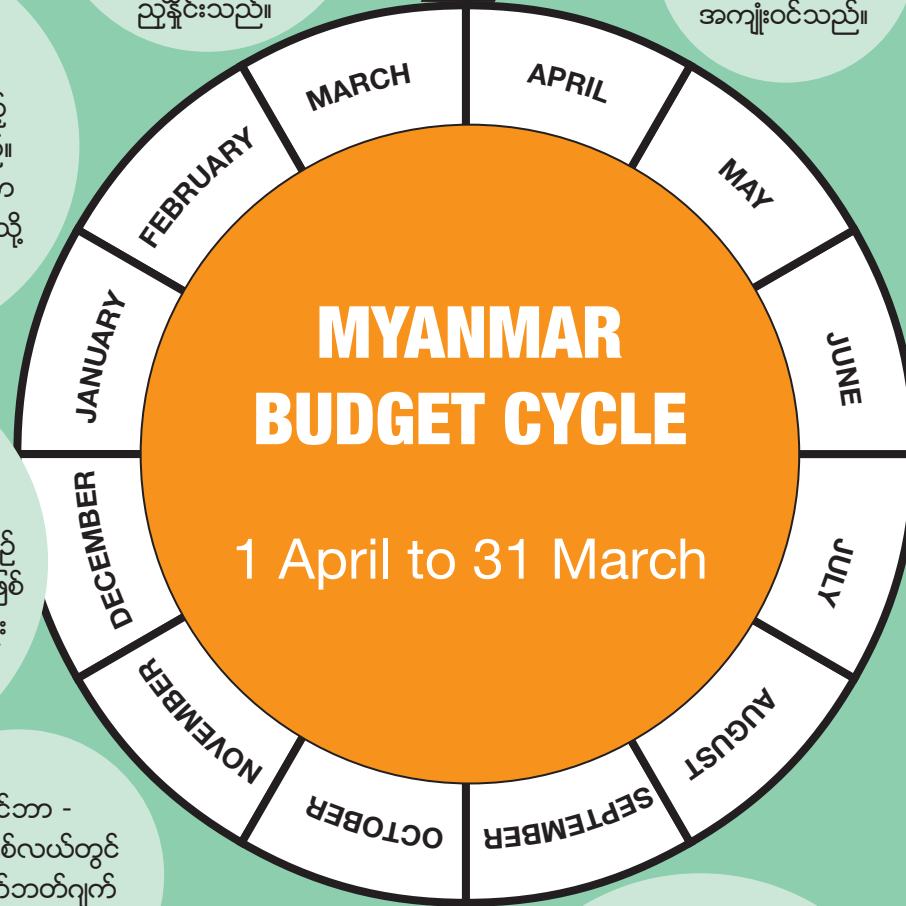
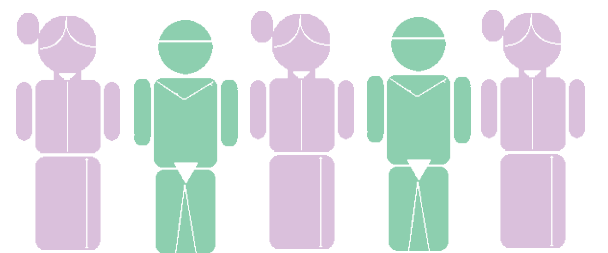
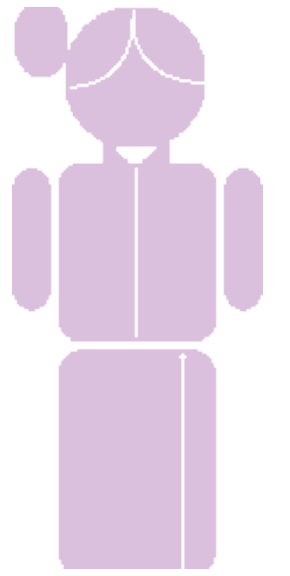
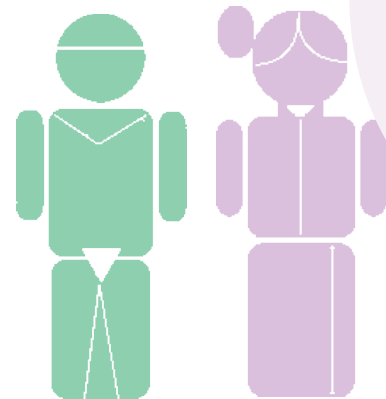
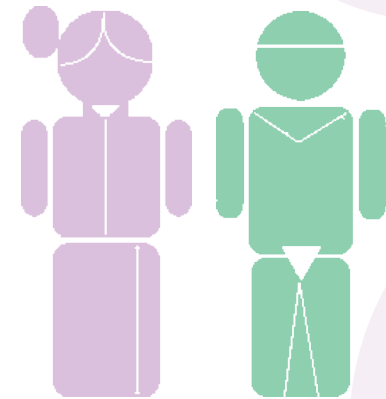
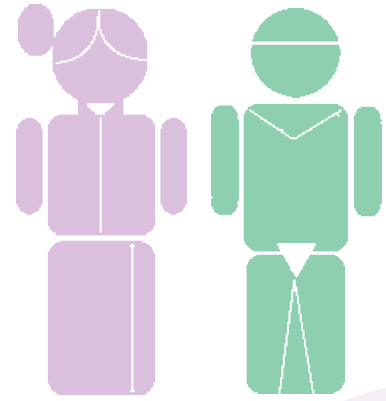
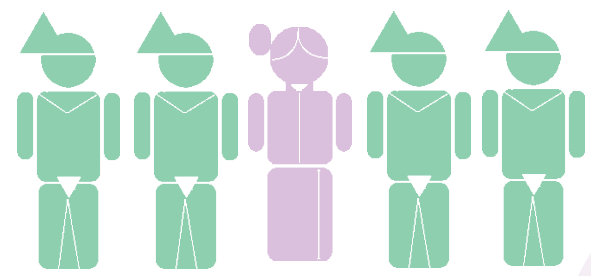
ကျွန်မတို့လည်း အစည်းအဝေးတွေ
တက် ချင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်တစ်ခါမှ
အဖိတ်မခံ ရဘူး။ အမျိုးသားတွေပဲ
အဖိတ်ခံရတယ်။ (မွန်ပြည်နယ်မှ
အမျိုးသမီးတစ်ဦး)

ကဏ္ဍများတွင် တိုးမြှင့်သွားရန် လိုအပ်ပြီး (အမျိုးသမီးများ၏
လတ်တလောနှင့် ရေရှည် လိုအပ်ချက်များ ပြည့်မီနိုင်စေရန်)
ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့် အဆင့်အားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများ
“အဓိပ္ပာယ် ပြည့်ဝစွာ” ပိုမိုပါဝင်နိုင်ရန် အားထုတ်ရမည်
ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများ အတွက် ရေရှည် လိုအပ်ချက်များ
ဖြည့်ဆည်းပေးရန်မှာ အဆိုပါ ကဏ္ဍများတွင် ပြောင်းလဲမှုများ
ဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် ရေရှည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်
သွားရန်လည်း လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များ အနေဖြင့် အများပြည်သူ နှင့်ဆိုင်သော
ကဏ္ဍမှ စီမံခန့်ခွဲသော လုပ်ငန်းများကို ထောက်ပံ့ပေး
သည့်အခါ ထောက်ပံ့ရေးစီမံချက် လုပ်ငန်းများ အတွက် နိုင်ငံရှိ
စနစ်များကို ပထမဦးစားပေး နည်းလမ်းအနေနှင့် အသုံးပြုရန်
အကူအညီ အထောက်အပံ့များ၏ ထိရောက်မှုဆိုင်ရာ
ပဲရစ်(စ်) ကြေညာစာတမ်း (Paris Declaration on Aid
Effectiveness) နှင့် အရေးယူ လုပ်ဆောင်ရန်အတွက်

ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထိထိဝင်ဝင်သိပြီး
လူထုပါဝင်မှုကို အထူး စိတ်ဝင်စားသူ မွန်ပြည်နယ်မှ
လွှတ်တော် အမတ်တစ်ဦးက ပြည်သူ လူထုအနေဖြင့်
မည်ကဲ့သို့ ပါဝင်ရမည်ကို မသိရှိနေခြင်း တစ်ခုတည်းသာမက၊
ထိုသို့ပါဝင်ရန်မှာ မိမိတို့၏ အခွင့်အရေးဖြစ်သည်ဆိုသည် နှင့်
'ဘတ်ဂျက် ဆိုသည်မှာ မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်' ဆိုသည်ကို
သိရှိမနေ ခြင်းကလည်း အဟန့်အတား ဖြစ်စေသည် ဟု
ယုံကြည်ကြောင်း ပြောပြပါသည်။

အက္ခရာ အစီအစဉ် (Accra Agenda for Action - AAA)
တို့တွင် ကတိပြု ဆုံးဖြတ်ထား ပါသည်။ AAA အရ ဘဏ္ဍာရေး
စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကျား/
မရေးရာ အလေးပေးအောင် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
မြန်မာနိုင်ငံအတွက်မူ ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက်
(ရသုံးမှန်းခြေ) ရေးဆွဲသည့်စနစ်ကို မူဝါဒအတွင်းသို့ ပေါင်းစပ်
ထည့်သွင်းနိုင်မည့် ပထမဦးဆုံး အစပြုလုပ်ငန်းမှာ အစိုးရ၏
ပြုပြင် ပြောင်းလဲထားသော စီမံချက် အသစ်အောက်တွင်
ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ စီမံခန့်ခွဲသည့်စနစ် (PFM) ကိုထည့်သွင်းသွားရန်
ဖြစ်သည် ပုံ ၄ ကိုကြည့်ပါ။ ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊
UK's Department for International Development နှင့်
Australia's Department for Foreign Affairs and Trade
တို့၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် PFM စနစ်တွင် လုပ်ငန်းစတင်ရန်အတွက်
အလားအလာကောင်းသော တွန်းအားတစ်ရပ် ပါဝင်မည်
ဖြစ်သည်။

ဇန်နဝါရီ - မတ် --
ဘတ်ဂျက်အသစ်၏ ကျား/မရေးရာဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများကို ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးသည်။ အဓိက လွှတ်တော် ကော်မတီတွင် ပြည်သူ့ ငွေစာရင်းအင်း ကော်မတီနှင့် အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ်ရေးရာ ကော်မတီတို့ ပါဝင်သည်။

ဇန်နဝါရီ- မတ် - ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်တွင် ဘတ်ဂျက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းသည်။

ဇန်နဝါရီ - ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်မှ ဘတ်ဂျက်၌ လိုအပ်သည့် ပြင်ဆင်မှုများပြုလုပ်သည်။ ယင်းနောက်အတည်ပြုကာ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းသည်။

ဒီဇင်ဘာ- ဇန်နဝါရီ -- တင်သွင်းလာသော ဘတ်ဂျက်များသည် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) မူဝါဒများ၊ ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှရေး ဆိုင်ရာ အစိုးရ၏ ကတိကဝတ် များကို လိုက်နာခြင်းရှိမရှိ ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင် (ပြည်ထောင်စုအဆင့်) မှ စစ်ဆေးသည်။

နိုဝင်ဘာ - ဒီဇင်ဘာ - ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရတို့မှာ နှစ်စဉ် ဘတ်ဂျက်ကို (ဒုသမ္မတ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူထားသော) ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်သို့ တင်သွင်းသည်။

နိုဝင်ဘာ- ဒီဇင်ဘာ -- နောက်ထပ် ဘတ်ဂျက်ကို အတည်ပြု လက်ခံပြီးသောအခါ အစိုးရမှနေ၍ ယင်းနှင့်ဆက်စပ်သော စာရွက်စာတမ်းများကို အများလက်လှမ်းမှီနိုင်သော နည်းလမ်းများဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရှိ ထုတ်ပြန်ကြေညာသည်။ ဘတ်ဂျက်များကို ကဏ္ဍအလိုက် ထုတ်ပြန်ပြီး ဖြည့်စွက် ဘတ်ဂျက်မှ ကျား/ မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုကို မြှင့်တင်ပေးမည့်ရလဒ်များကို မည်ကဲ့သို့ ပံ့ပိုးနေကြောင်း ရှင်းလင်းချက်များလည်း ပါဝင်သည်။

နိုဝင်ဘာ - ဘဏ္ဍာနှစ်လယ်တွင် ဖြည့်စွက်ဘတ်ဂျက် ကိုအတည်ပြုသည်။

စက်တင်ဘာ- နိုဝင်ဘာ -- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် ဦးစီးဌာနများ၏ ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုလွှာများ ပြင်ဆင်ရာတွင် အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များ ထင်ဟပ်နေခြင်း ရှိမရှိ အစိုးရမှ စိစစ်သည်။ ၎င်းအပြင် အဆိုပါ အဆိုပြုလွှာများတွင် ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုကို မြှင့်တင် အားပေးသည့် အစီအစဉ်များ/ လုပ်ငန်းများ ပါဝင်နေခြင်း ရှိစေရန်လည်း ဆောင်ရွက်သည်။

စက်တင်ဘာ- နိုဝင်ဘာ - ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့်နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများသည် ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုလွှာများပြင်ဆင်ကြသည်။ ဘတ်ဂျက်များကို ဆွေးနွေးပြီးနောက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်မှအတည်ပြုပေးသည်။

ဧပြီ - အတည်ပြု ဘတ်ဂျက်စတင် အကျိုးဝင်သည်။

ဧပြီ - အစိုးရအနေဖြင့်
ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) မူဝါဒများ၊ မူဝါဒဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များနှင့် ကျား/မ ခွဲခြားထားသော အချက်အလက်များကို အခြေခံကာ လာမည့်နှစ် ဘတ်ဂျက်အတွက် သီးသန့်ရလဒ်များနှင့် အညွှန်းကိန်းများကို ဖော်ထုတ်သည်။

ဧပြီ- မေ -- အစိုးရမှ စာရင်းစစ် အစီရင်ခံစာနှင့် အသုံးပြုပြီး ဘတ်ဂျက် အစီရင်ခံစာများကို အသုံးပြုထားသော ဘတ်ဂျက်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ (ကျား/မ၊ ကဏ္ဍခွဲခြားထား၍) နှင့်တကွ ထုတ်ပြန်သည်။ ယင်းတို့ကို (နှစ်နှစ်စာ ဘတ်ဂျက် အကျိုးသက်ရောက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်း စက်ဝန်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အနေဖြင့်) လာမည့်နှစ် ဘတ်ဂျက်နှင့်လည်း တပါတည်း ပူးပေါင်း ဖော်ပြနိုင်သည်။

မေ - ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိကြောင်းနှင့် အများ လက်လှမ်းမှီနိုင်ကြောင်း ပြသရန် အစိုးရမှ ကဏ္ဍအလိုက် သတင်း အချက်အလက်များ အပါအဝင် ဘတ်ဂျက်အသစ်နှင့် ဆိုင်သော စာရွက်စာတမ်းများ အားလုံးကို ထုတ်ပြန် ကြေညာသည်။

ဇွန် - ဇူလိုင် -- အမျိုးသမီးများ ဘတ်ဂျက် ဆွေးနွေးပွဲများ၌ ပါဝင်နိုင်ရန် ကျေးဇူးအုပ်စုအဆင့်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်တို့တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲပြင်ဆင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် (CSO များ၏ပံ့ပိုးမှုဖြင့်) အစိုးရမှ သင်တန်းပေးသည်။

ပုံ ၄။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ကျား/မရေးရာအလေးပေးသော ရသုံးမှန်းခြေ ရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဆိုသည်နှင့်ပတ်သက်သော ဥပမာ

အကြံပြုထားသော ကျား/မ ရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် လုပ်ငန်းစဉ်

လက်ရှိ ဘတ်ဂျက် လုပ်ငန်းစဉ်

ကျား/မများရော

အလေးပေးသော

ဘတ်ဂျက်

(ရသုံးမှန်းခြေ)

ရေးဆွဲခြင်း

ဆိုသည်မှာ

နည်းပညာဆိုင်ရာ

အဆင့်များစွာ

ပါဝင်သော

စနစ်များနှင့်

လုပ်ငန်းများ

ထူထောင်ရန်

လိုအပ်သော

လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု

ဖြစ်သည်။

ဆိုလိုသည်မှာ

ကျား/မ

တန်းတူညီမျှမှုကို

မြှင့်တင်ရန်အတွက်

ပိုမို

ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

ရှိပြီး

အားလုံး

ပူးပေါင်းပါဝင်သော

ရသုံးမှန်းခြေ

ရေးဆွဲခြင်း

လုပ်ငန်းစဉ်များကို

အခြေခံသော

ပိုမိုအားကောင်းသော

မူဝါဒများ

ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်

ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့

လုပ်ဆောင်ရန်မှာလည်း

နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့်

နိုင်ငံရေးအရ

စိတ်အားထက်သန်မှုများ

ရှိရန်

လိုအပ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ

ActionAid, Oxfam, CARE

နှင့်

အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ

ကွန်ယက်

(မြန်မာ)တို့မှ

သုတေသန

တွေ့ရှိချက်များအရ

မြန်မာနိုင်ငံ

အနေဖြင့်

ကျား/မရေးရာ

အလေးပေးသော

ဘတ်ဂျက်

(ရသုံးမှန်းခြေ)

ရေးဆွဲခြင်း

ဆိုသည်မှာ

နည်းပညာဆိုင်ရာ

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့်

နိုင်ငံရေးအရ

စိတ်အားထက်သန်မှုများ

ရှိရန်

လိုအပ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ

ActionAid, Oxfam, CARE

နှင့်

အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ

ကွန်ယက်

(မြန်မာ)တို့မှ

သုတေသန

တွေ့ရှိချက်များအရ

မြန်မာနိုင်ငံ

အနေဖြင့်

ကျား/မရေးရာ

အလေးပေးသော

ဘတ်ဂျက်

(ရသုံးမှန်းခြေ)

ဆီသို့

ရှေ့ဆက်လှမ်းနိုင်ရန်အတွက်

အကြံပြုချက်များကို

လတ်တလော

(လာမည့်နှစ်များအတွက်)၊

အလယ်အလတ်

ကာလ

ဦးစားပေးများနှင့်

ရေရှည်ပန်းတိုင်များ

ဟူ၍

အမျိုးအစားခွဲနိုင်သည်။

(၁)

ကာလတိုအချိန်

(လာမည့်နှစ်များ)

အတွင်းဦးစားပေးရမည့်

အားထုတ်မှုများ

ဖွံ့ဖြိုး

တိုးတက်ရေး

ဆိုင်ရာ

အမျိုးသားအဆင့်

မဟာဗျူဟာ

စီမံကိန်း

NSPAW

နှင့်

စီးပွားရေးနှင့်

လူမှုရေး

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု

အတွက်

အခြေခံမူဘောင်

FESR

တို့ကို

အသုံးပြုနိုင်သည်။

•

NSPAW

နှင့်

CEDAW

တွင်

ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း

ကျား/မ

တန်းတူညီမျှမှု

ရှိစေရန်နှင့်

ကျား/မ

ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ

ပပျောက်စေရန်

ကတိကဝတ်ရှိစေရန်

နိုင်ငံတော်မှ

ဝန်ကြီးဌာနများ

အားလုံးတွင်

အသိအမြင်များ

တိုးမြှင့်ပေးသွားရန်

- ဤအချက်နှင့်

ပတ်သက်၍

အရက်ဘက်

အဖွဲ့အစည်းများနှင့်

ဖွံ့ဖြိုးရေး

မိတ်ဖက်များ၏

လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းသည်

အရေးကြီးသော

အခန်းကဏ္ဍမှ

ပါဝင်နေသည်

ဆိုသည်နှင့်

ယင်းတို့ကို

လက်လှမ်းမှီနိုင်ခြင်း

ပေါ်တွင်

အဓိက

မူတည်

နေသည်။

သို့ရာတွင်

NGO

များ၊

CSO

များအနေဖြင့်

အများပြည်သူများထံ

ရောက်ရှိမည့်

ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ

အချက်အလက်များကို

အရပ်ဘက်

လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့်

အများပြည်သူတို့

ပိုမို

နားလည်လွယ်စေရန်၊

လွယ်လင့်တကူ

လက်လှမ်းမှီ

သိရှိနိုင်ရန်

အစိုးရနှင့်အတူ၊

သို့တည်းမဟုတ်

သီးသန့်

ပံ့ပိုးပေးနိုင်

ပါသည်။

•

လူမှုရေးကဏ္ဍ

(ကျန်းမာရေး၊

ပညာရေးနှင့်

လူမှုဖူလုံရေး)

အတွက်

ဘဏ္ဍာငွေများကို

နိုင်ငံတစ်ကာရှိ

အလေ့အထ

ကောင်းများနှင့်အညီ

တိုး၍

ခွဲဝေပေးရန်

- အာဖရိက

ပြည်ထောင်စု

နိုင်ငံများမှ

ကျန်းမာရေး

ဘတ်ဂျက်ကို

၁၅%

သုံးစွဲရန်

ကတိကဝတ်

ပြုခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ

အနေဖြင့်လည်း

ထိုကဲ့သို့သော

ကတိကဝတ်များ

ပြုလုပ်၍

လူမှုရေးကဏ္ဍကို

တိုးမြှင့်

လုပ်ဆောင်သွားရန်

လိုအပ်ပါသည်။

လူမှု

ဖူလုံရေးအတွက်

ဘဏ္ဍာငွေများ

တိုးမြှင့်လျာထားရန်

အထူး

လိုအပ်

နေပါသည်။

ဤလုပ်ငန်းများ

အပေါ်တွင်

အလှူရှင်များမှ

ဘဏ္ဍာငွေများ

ထည့်ဝင်နိုင်သော်လည်း

နိုင်ငံတော်၏

တာဝန်သာ

၇။

အကြံပြုချက်များ

ကျား/မရေးရာ

အလေးပေးသော

ဘတ်ဂျက်

(ရသုံးမှန်းခြေ)

ရေးဆွဲခြင်း

ဆိုသည်မှာ

နည်းပညာဆိုင်ရာ

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့်

နိုင်ငံရေးအရ

စိတ်အားထက်သန်မှုများ

ရှိရန်

လိုအပ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ

ActionAid, Oxfam, CARE

နှင့်

အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ

ကွန်ယက်

(မြန်မာ)တို့မှ

သုတေသန

တွေ့ရှိချက်များအရ

မြန်မာနိုင်ငံ

အနေဖြင့်

ကျား/မရေးရာ

အလေးပေးသော

ဘတ်ဂျက်

(ရသုံးမှန်းခြေ)

ဆီသို့

ရှေ့ဆက်လှမ်းနိုင်ရန်အတွက်

အကြံပြုချက်များကို

လတ်တလော

(လာမည့်နှစ်များအတွက်)၊

အလယ်အလတ်

ကာလ

ဦးစားပေးများနှင့်

ရေရှည်ပန်းတိုင်များ

ဟူ၍

အမျိုးအစားခွဲနိုင်သည်။

(၁)

ကာလတိုအချိန်

(လာမည့်နှစ်များ)

အတွင်းဦးစားပေးရမည့်

အားထုတ်မှုများ

အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝစွာ

ပါဝင်နိုင်မည့်

အခွင့်အရေးများ

တိုးမြှင့်ပေးရန်

- ဤပန်းတိုင်သို့

ရောက်ရှိရေး

အတွက်

မြန်မာနိုင်ငံတော်

အစိုးရ၊

ဖွံ့ဖြိုးရေး

မိတ်ဖက်များနှင့်

အရပ်ဘက်

အဖွဲ့အစည်းများ

အားလုံးသည်

အရေးကြီးသော

အခန်းကဏ္ဍမှ

ပါဝင်

နေပါသည်။

•

ဘတ်ဂျက်

ဆွေးနွေးပွဲများနှင့်

ဆုံးဖြတ်ချက်များ

ချရာတွင်

ပါဝင်နိုင်ရေးအတွက်

အရပ်ဘက်

အဖွဲ့အစည်းများ၏

စွမ်းဆောင်ရည်

မြှင့်တင်လာသောအခါတွင်

၎င်းတို့အနေဖြင့်

တာဝန်များတိုး၍

ယူနိုင်မည်

ဖြစ်သည်။

ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းသည့်

လုပ်ငန်းများတွင်

အမျိုးသမီးများ

ပါဝင်လာရန်မှာ

အလိုအလျောက်

ဖြစ်ပေါ်လာမည်

မဟုတ်သောကြောင့်

ယင်းအတွက်

သီးခြားကြိုးပမ်းမှုများ

လုပ်ဆောင်ရမည်

ဖြစ်သည်။

ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ

အချက်အလက်များကို

အရပ်ဘက်

လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏

စွမ်းဆောင်ရည်

မြှင့်တင်ပေးရန်၊

သီးခြားလုပ်ငန်းများ

လုပ်ဆောင်သွားရန်

- နည်းပညာ

ကျွမ်းကျင်မှုများအပြင်

ထုတ်ဖော်

ပြောဆိုသည့်

စွမ်းရည်နှင့်

ခေါင်းဆောင်မှုတို့

အပေါ်တွင်

အလေးပေးသင့်သည်။

လက်ရှိတွင်

ယင်းတို့ကို

ဟန့်တားနေ

အမျိုးသမီး ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အနုတ်သဘောဆောင်သော လူမှုရေး စံနှုန်းများကို စိန်ခေါ်မေးခွန်း

- အမျိုးသမီး ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အနုတ်သဘောဆောင်သော လူမှုရေး စံနှုန်းများကို စိန်ခေါ်မေးခွန်း ထုတ်နိုင်မည့် ကျား/မရေးရာ သင်တန်းများနှင့် အများပြည်သူ အသိအမြင်ဖွင့် လှုံ့ဆော်ပွဲများအား အားပေး မြှင့်တင်သွားရန် - ဤသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များနှင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။

(၂) အလယ်အလတ်ကာလ ဦးစားပေးများ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ လက်ငင်းရလဒ်များနှင့် ကာလ

- ရှည်ရလဒ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ကျား/မ ခွဲကာ အချက်အလက် ကောက်ယူခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းတို့ စတင် လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် ယင်းတို့သည် ဖော်ပြထားသော မူဝါဒပန်းတိုင်များနှင့် မည်ကဲ့သို့ ဆက်စပ်မှုရှိနေသည် ဆိုသည်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် - ဤလုပ်ငန်းကို ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များ၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် နိုင်ငံတော်မှ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့၏ အချိန်အသုံးပြုမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အရေအတွက် အခြေပြု အချက်အလက်များကို ကျား/မ ခွဲခြားကာ အသေးစိတ် ကောက်ခံသွားရန် - ဤလုပ်ငန်းကို ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များမှ သီးခြား လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် ဤလုပ်ငန်းကို ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များ၏ နည်းပညာ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် နိုင်ငံတော်မှ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။
- ကျား/မရေးရာ မညီမျှမှုများကို စိန်ခေါ် မေးခွန်းထုတ် နိုင်ရေးအတွက် သီးခြား လုပ်ငန်းများကို ဖော်ထုတ်နိုင်မည့် မူဝါဒ ဆန်းစစ်မှုများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် NSPAW ကို အားဖြည့်သွားရန် - ဤလုပ်ငန်းကို ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များနှင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီး အဖွဲ့များ၏ အကြံဉာဏ်များ၊ ပံ့ပိုးမှုများဖြင့် နိုင်ငံတော်မှ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

(၃) ရေရှည် ပန်းတိုင်များ

- ကျား/မရေးရာ မညီမျှမှုများကို လျှော့ချသည့် ရလဒ်များအပါအဝင် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ လက်ငင်းရလဒ်များနှင့် ကာလရှည်ရလဒ်များ နှင့်ပတ်သက်၍ အချက်အလက်များ ကောက်ယူခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို ပို၍ အသေးစိတ်ကာ တိုးမြှင့် လုပ်ဆောင်သွားရန် - ဤလုပ်ငန်းကို ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များ၏ နည်းပညာ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် နိုင်ငံတော်မှ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- နိုင်ငံတော် ဘဏ္ဍာ၏ အရင်းအမြစ်များ၊ ဥပမာ - အခွန်၊ ဒဏ်ကြေး၊ အခကြေး၊ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များ ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာငွေများနှင့် ပတ်သက်သော ကျား/မခွဲခြားထားသည့် အချက်အလက်များ ကောက်ယူသွားရန်- ဤလုပ်ငန်းကို ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များ၏ နည်းပညာပံ့ပိုးမှုဖြင့် နိုင်ငံတော်မှ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

၈။ နိဂုံး

ရသုံးမှန်းခြေ ဘဏ္ဍာငွေ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်း အစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် ကျား/မရေးရာ တွေးဆမှုများ ပေါင်းစပ်ခြင်းအားဖြင့် ရေရှည် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သော စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်း မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ လူတို့၏ ဘဝဖူလုံရေးနှင့် အခွင့်အရေးများ တိုးမြှင့်ပေးခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှု ပိုမိုရှိစေခြင်း စသည်တို့ အပါအဝင် များပြားလှသော အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်ပါသည်။ ဤစာတမ်းပါ အချက်အလက်များ ထုတ်နုတ်ထားသော သုတေသနအရ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လုပ်ငန်း အစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသားထုရော၊ အမျိုးသမီးထုပါ ပါဝင်ရန် စိတ်အား ထက်သန်ကြပြီး အများအားဖြင့် ၎င်းတို့အားလုံး ချန်လှပ်ထားခြင်း ခံရသော်လည်း အမျိုးသမီးများမှာ ဆွေးနွေးပွဲ အမျိုးမျိုးမှ စနစ်တကျနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပို၍ ချန်လှပ်ခံထားရသည်ဟု ဖော်ပြနေသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် လက်ရှိ ခွဲဝေလျာထားသော ဘတ်ဂျက်မှာ “ကျား/မရေးရာ အမြင်မရိဘဲ” အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များ အတွက် ညီညီမျှမျှ ပါဝင်နေခြင်း မရိဘဲ ထိုသို့သော ဥသံ့ပ ဖယ်ချန်ထားခြင်းမှာ ကျား/မရေးရာ တန်းတူညီမျှမှုကို ရရှိရန်ဟူသော မြန်မာနိုင်ငံ ထားရှိသည့် ကတိကဝတ်များ ပြည့်မှီရန် အားလျှော့စေမည်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရသည် ပထမဦးဆုံး နိုင်ငံသားများနှင့်ဆိုင်သော ဘတ်ဂျက် ကိုထုတ်ပြန်ပြီး³⁵ အများ ပူးပေါင်းပါဝင်သော လုပ်ငန်းအစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ပြင်ဆင်ခြင်းကို စတင်ကြိုဆိုမည့် စနစ်တစ်ခု အကောင်အထည်ဖော်ရန် အတွက် ခြေလှမ်းများ စတင်ခဲ့သော်လည်း တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် အစိုးရ၏ ယှဉ်ပြိုင်စနစ်များ အပါအဝင် အကျိုးတူလုပ်ဆောင်သူ အများအပြား ပါဝင်လာအောင် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်နေမှုကို မဖြည့်ဆည်း နိုင်သေးပေ။ ယင်းက အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စနစ်များအပေါ် နိုင်ငံသားများ၏ ယုံကြည် လက်ခံမှုတိုးစေမည့် နိုင်ငံ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုကို ဆက်လက် စိန်ခေါ်နေမည့် အခက်အခဲတစ်ခု ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လတ်တလော ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းခြင်းသည် နိုင်ငံတကာ၏ အနီးကပ် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ခံနေရသည်။ (၂၀၁၅) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲအရ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်မှ တောင်ပြိုကမ်းပြို အနိုင်ရမှုကို နိုင်ငံတကာမှ ကြိုဆိုနေသည့် အခြေအနေတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ကျား/မရေးရာ တန်းတူ ညီမျှမှုကဏ္ဍတွင် သီးသီးသန့်သန့်ဖြင့် တိုင်းတာနိုင်မည့် တိုးတက်မှုများ ရှိမည်ဆိုပါက ပြောင်းလဲမှုကို အမှန်တကယ် တိုင်းတာနိုင်မည့် အညွှန်းကိန်းတစ်ခု ဖြစ်နိုင် ပါလိမ့်မည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ကျား/မရေးရာ အလေးပေးသော ဘတ်ဂျက် (ရသုံးမှန်းခြေ) များရရှိရန် ကြိုးပမ်းအောင်မြင်မှုမှာ မြန်မာနိုင်ငံ ဒီမိုကရေစီ စနစ်၏ ခိုင်မြဲမှုကို မှတ်ကျောက်တင် စစ်ဆေးပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။

END NOTES

- United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women), ‘Gender-responsive budgeting’. Retrieved 29 February 2016, from http://www.gender-budgets.org/
- ကျား/မရေးရာ လတ်တလောလိုအပ်ချက် ။ ။ ထိုလိုအပ်ချက်များသည် ထင်သာမြင်သာရပြီး အများအားဖြင့် လူနေမှုဘဝ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးတိုးတက်မှုများပါဝင်ပါသည်။ ယင်းတို့သည် ကျား/မရေးရာ မညီမျှမှုများကိုဖြစ်ပေါ်စေသည့် လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုစံနှုန်းများကို မဖြစ်မနေ စိန်ခေါ် ဖြေရှင်းနိုင်စရာ မလိုအပ်ပေ။ ကျား/မရေးရာ ရေရှည်လိုအပ်ချက် ။ ။ ထိုလိုအပ်ချက်များမှာ ကျား/မရေးရာအင်အား မညီမျှမှုများ၊ အမျိုးသမီးများသည် “နိမ့်ကျသည့်” ဟူသော မိရိုးဖလာ အတွေးအခေါ်များကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော လိုအပ်ချက်များ ဖြစ်ပြီး “ဥပဒေရေးရာအခွင့်အရေးများ၊ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု များ၊ အမျိုးသမီးများ မိမိတို့ခန္ဓာကိုယ်အပေါ် မိမိတို့ထိန်းချုပ်နိုင်ခွင့် စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်သော ပြဿနာများ” ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ (အရင်းအမြစ်။ ။ActionAid. 2013, Women’s Rights and HRBA Training Manual)
- ယခင်အစိုးရလက်ထက်တွင် ၁.၈ ရာခိုင်နှုန်းသော အမျိုးသားလွှတ်တော်အမတ်များနှင့် ၅.၉ ရာခိုင်နှုန်းသော ပြည်သူလွှတ်တော် အမတ်များမှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ဤစာတမ်း ရေးသားချိန်တွင် အမျိုးသမီး လွှတ်တော်အမတ်များ အရေအတွက်နှင့် ပတ်သက်၍ ကွဲလွဲမှုများ ရှိနေသည်။ လက်ရှိစာတမ်းတွင် အသုံးပြုထားသော ကိန်းဂဏာန်းများမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဂုဏ်သိက္ခာ ရှိသော သတင်းဗီဒီယာမှ ကောက်နုတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။
- United Nations Development Programme (UNDP). (2013). National Strategic Plan for the Advancement of Women (2013-2022). Yangon: Government of Myanmar.
- Development Initiatives. 2016. Research database. Unpublished.
- UNDP. (2013). National Strategic Plan for the Advancement of Women.
- See, for example, L. Beaman, E. Duflo, R. Pande and P. Topalova. (2010). Political Reservation and Substantive Representation: Evidence from Indian Village Councils, Washington DC: IMF. p.15, p.18; R. Chattopadhyay and E. Duflo. (2004). Women as Policy Makers: Evidence from a Randomized Policy Experiment in India. Econometrica, 72(5), 1431; S. Franceschet and J.M. Piscopo. (2008). Gender Quotas and Women’s Substantive Representation: Lessons from Argentina. Politics & Gender, 4(03), 393–425; I. Tinker. (2004). Quotas for Women in Elected Legislatures: Do They Really Empower Women? Women’s Studies International Forum, 27(5–6), 539.
- Z. Oo, A. Bonnerjee, P. Pwint Phyu, G. Dickenson-Jones and P. Minoletti. (2014). Making Public Finance Work for Children in Myanmar: An Overview of Public Finance Trends 2011-12 to 2014-15, p.16. Yangon: UNICEF, the Myanmar Development Resource Institute Centre for Economic and Social Development (MDRI-CESD). Retrieved 26 February 2016, from http://myanmarcesd.org/2014/11/30/report-making-public-finance-work-for-children/
- M. Arnold, Y. Thu Aung, S. Kampel and K. P. Chit Saw (2015), Municipal Governance in Myanmar: An Overview of Development Affairs Organisations, p.2. The Myanmar Development Resource Institute Centre for Economic and Social Development (MDRI-CESD_ and The Asia Foundation. Retrieved 4 Mar 2016 from https://mdricesd.files.wordpress.com/2015/09/sn-gov_daos_sep-2015.pdf
- K. Jolliffe. (2014). Ethnic Conflict and Social Services in Myanmar’s Contested Regions. Retrieved 26 February 2016, from http://asiafoundation.org/resources/pdfs/MMEthnicConflictandSocialServices.pdf, pp.11–12; S. Kempel and A. Thu Nyien. (2014). Local Governance Dynamics in South East Myanmar: An Assessment for Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC). Retrieved 26 February 2016, from http://www.themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Report_Local_Governance_Dynamics_in_SE_SDC_0.pdf, p.17
- N. Myint. (2015). Myanmar - Myanmar National Community Driven Development Project. P132500 - Implementation Status Results Report: Sequence 07. Washington DC: World Bank Group. Retrieved 29 February 2016, from http://documents.worldbank.org/curated/en/2015/12/25718570/myanmar-myanmar-national-community-driven-development-project-p132500-implementation-status-results-report-sequence-07
- B. Robertson, C. Joelene and L. Dunn. (2015). Local Development Funds in Myanmar: An Initial Review. Retrieved 26 February 2016, from http://www.actionaid.org/sites/files/actionaid/local_development_funds_in_myanmar_-_an_initial_review_by_bart_robertson_cindy_joelene_and_lauren_dunn.pdf, pp.18–19.
- Ibid. p.25.
- Oo, Bonnerjee et al. (2014). Making Public Finance Work for Children in Myanmar, p.26.
- World Development Indicators. Retrieved 5 October 2015, from http://

- data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators
- Government of Myanmar. (2013). Framework for Economic and Social Reforms: Policy Priorities for 2012-15 towards the Long-Term Goals of the National Comprehensive Development Plan. p.40. Retrieved 26 February 2016, from http://www.themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Ref%20Doc_FrameworkForEconomicAndSocialReform2012-15_Govt_2013%20.pdf
- Ibid. p.36.
- World Bank. (2013). Republic of the Union of Myanmar – Public Financial Management Performance Report (Vol. 2): Full Report. pp.37–38, 40, 42, 50–51. Washington DC: World Bank. Retrieved 29 February 2016, from http://documents.worldbank.org/curated/en/2013/05/17718311/republic-union-myanmar-public-financial-management-performance-report-vol-2-2-full-report.
- See also B. Robertson. (2014). Overview of Myanmar Budget. Yangon: ActionAid, p.20.
- Oo, Bonnerjee et al. (2014). Making Public Finance Work for Children in Myanmar, p.24.
- Ibid. p. 8.
- Figures for 2014 show that women occupied a sizable 39.1 percent of ‘senior positions’. However, it should be noted that ‘senior positions’ includes roles such as Deputy Director, which confer considerably less status and power on the individual. No precise data is available, but there is no doubt that women account for far less than 39.1 percent of the most senior civil servants (i.e. Director-Generals and Deputy Director-Generals). Civil service figures taken from Myanmar Statistical Information Service. Retrieved 22 October 2015, from http://mmsis.gov.mm/
- P. Minoletti, (2014), Women Participation in Sub-National Governance in Myanmar, p.9, The Myanmar Development Resource Institute Centre for Economic and Social Development (MDRICESD) and The Asia Foundation.
- Interview with State minister, Myanmar.
- Oo, Bonnerjee et al. (2014). Making Public Finance Work for Children in Myanmar, p.10.
- Government of Myanmar. (2013). Framework for Economic and Social Reforms.
- ‘Nay Pyi Taw Accord for Effective Development Cooperation’. (2013). Government of the Republic of the Union of Myanmar. Retrieved 26 February 2016, from http://mohinga.info/static/docs/NPTA_Effective_Development_Cooperation.pdf
- Government of Myanmar. (2013). Framework for Economic and Social Reforms, p.45.
- Field interviews. See also Kempel and Nyien. (2014). Local Governance Dynamics in South East Myanmar, p.38; H. Nixon and C. Joelene. (2014). Fiscal Decentralisation in Myanmar: Towards a Roadmap for Reform, p.8, Subnational Governance in Myanmar Discussion Paper No. 5. Myanmar Development Resource Institute Centre for Economic and Social Development (MDRI-CESD) and The Asia Foundation; UNDP. (2014). The State of Local Governance: Trends in Ayeyarwaddy, p.50. Retrieved 29 February 2016, from http://www.mm.undp.org/content/myanmar/en/home/library/poverty/TheStateofLocalGovernanceChin/the-State-of-local-governance-mapping-ayeyarwaddy.html
- Oxfam, CARE, Trócaire and ActionAid. (2013). Women & Leadership. Myanmar: Oxfam. Retrieved 29 February 2016, from https://www.care.org.au/wp-content/uploads/2014/12/Myanmar-Women-and-Leadership-in-Myanmar-Report.pdf
- Field interviews with members of civil society organizations. See also Jolliffe, Ethnic Conflict and Social Services, p. 7.
- Chattopadhyay and Duflo. (2004). Women as Policy Makers: Evidence from a Randomized Policy Experiment in India. p.1429; L. Edlund and R. Pande. (2002). Why Have Women Become Left-Wing? The Political Gender Gap and the Decline in Marriage. The Quarterly Journal of Economics, 117(3), 917–61; P. Funk and C. Gathmann. (2015). Gender Gaps in Policy Making: Evidence from Direct Democracy in Switzerland. Economic Policy, 152–55, 159; J.R. Lott and L.W. Kenny. (1999). Did Women’s Suffrage Change the Size and Scope of Government? Journal of Political Economy, 107(6), 1163–98; G. Miller. (2008). Women’s Suffrage, Political Responsiveness, and Child Survival in American History. The Quarterly Journal of Economics, 123(3), 1287–327.
- National Census of Myanmar (2014).
- Unicef 2011, Multiple Cluster Indicator Survey (2009 - 2010), Ministry of Planning and Economic Development, Ministry of Health and Unicef, p 34.
- Minoletti, p 17.
- The Citizens Budget was published in December 2015 but not widely circulated. At the time of publication, it could not be found on public websites or in reference libraries.

